

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Masteroppgave 2019 30 stp

Fakultet for landskap og samfunn

Veileder: Roberta Cucca, NMBU

Bofaste barnefamilier i indre by -

En studie av barnefamilier på Grünerløkka
og hvilke områdekvaliteter de setter pris på

Helga Rønneberg Hernes

By- og regionplanlegging

Forord

Dette semesteret har jeg brukt til å forske på et tema som jeg har personlig tilknytning til. Jeg har selv vokst opp Grünerløkka og har mange fine erfaringer fra oppveksten som bybarn. Det er ikke før du blir litt eldre at du kanskje forstår at de aller fleste i Norge ikke vokser opp på denne måten og at folk kan bli litt nysgjerrige på hvordan det er. Det er foreldrene som tar valget om hvor man skal bosette seg og i denne studien har jeg fått innblikk i oppvekstmiljø og bomiljø på Grünerløkka gjennom et knippe foreldre sine øyne. Derfor må jeg først takke alle informantene som har stilt opp i studien og delt av sine tanker og erfaringer, jeg ville ikke blitt noe klokere uten dere.

Jeg må og takke min veileder Roberta Cucca for god hjelp og støtte gjennom hele semesteret. Takk til biveileder Elin Børrud og NIBR-forsker Rolf Barlindhaug for hjelp, gjennomlesning og gode råd. Tusen takk til Norsk institutt for by- og regionplanlegging som har gitt meg en studentplass denne høsten, det har hjulpet på motivasjonen å omgås engasjerte forskere og likesinnede. Jeg må og takke mine medstudenter, både på NIBR, UiB og NMBU, dere har gjort studietiden og mastersemesteret mye morsommere og mer innholdsrikt. Til slutt må jeg takke familie og venner for korrekturlesning og støtte underveis.

Sammendrag

Denne masteroppgaven er en kvalitativ studie av barnefamilier som har valgt å bli boende på Grünerløkka i Oslo i en fase der de fleste flytter ut. Oslo kommune ønsker at flere familier skal bosette seg i indre by og mener at en variert befolkningssammensetning har positive effekter for bomiljøet. Derfor er det relevant å få en bedre forståelse av foreldrene som faktisk velger å bli og hvilke områdekvaliteter de setter pris på. Ved å gjennomføre åtte intervjuer med 12 foreldre har jeg fått økt innsikt i hva foreldrene på Grünerløkka tenker om foreldreskap i byen og oppvekstmiljø for barna sine.

Studien er organisert etter tre dimensjoner knyttet til områdekvalitet: tilgjengelighet, infrastruktur og skole. Jeg finner at alle kvalitetene spiller inn på valget om å bli boende på forskjellige måter. Foreldrene på Grünerløkka setter pris på et nærmiljø med høy tilgjengelighet og nærhet til både hverdagslige gjøremål og fritidsaktiviteter, som igjen fører til bedre tid med barna og muligheten til å ta i bruk byen rundt seg. Studien finner at foreldrene mener god infrastruktur for barna er veldig viktig men samtidig ser jeg at høy tetthet i bebyggelsesstrukturen kombinert med begrenset areal fører med seg plassutfordringer knyttet til uteareal og ulik infrastruktur. Dette kan gå utover kvaliteten på aktivitetstilbud for barna og deres mulighet til å delta i ønskede aktiviteter i nærområdet sitt. Funnene inkluderer også at skolegang kan bidra til å gi familiene et økt sosialt nettverk som gjør at foreldre og barn blir mer knyttet til og investerer mer i området der de bor. Til slutt foreslår denne studien at for å gjøre sentrale områder mer attraktive for familier må det vært tilgang på ulike boligtyper i ulike prisklasser, passende infrastruktur, bedre plass og flere møteplasser for barna.

Summary

This master's thesis is a qualitative study of families with children who have chosen to stay at Grünerløkka in Oslo in a phase where most people move out. The City of Oslo wants more families to settle in the inner city and believes that a varied population composition has positive effects on the living environment. Therefore, it is relevant to gain a better understanding of the parents who actually choose to stay, and which area qualities they appreciate. By conducting eight interviews with 12 parents, I have gained greater insight into what the parents at Grünerløkka think about parenting in the inner city and the upbringing environment for their children.

The study is organised according to three dimensions associated with area quality: accessibility, infrastructure and school. I find that all of these quality factors, in different ways, play a role in the choice to stay. The parents at Grünerløkka appreciate an environment with high accessibility and proximity to both everyday activities and leisure activities, which in turn leads to better time with their children and opportunities to use the city around them. The study finds that parents think good infrastructure for the children is very important, but at the same time I see that high density in the building structure combined with limited area, brings with it space challenges related to outdoor space and varying infrastructure. This can affect the quality of activities available for the children and their opportunity to participate in desired activities in their immediate environment. The findings also include that schooling can help give families an increased social network that allows parents and children to become more connected and to invest more in the area where they live. Finally, this study suggests that in order to make central areas more attractive to families, there must be access to different types of housing in different price ranges, suitable infrastructure, better space and more meeting places for the children.

Innholdsfortegnelse

Kapittel 1. Innledning.....	7
1.1 Bakgrunn og kontekst: familier i indre by	8
1.1.1 Gentrifisering og familiegentrifisering	9
1.2 Formål og problemstilling.....	11
Kapittel 2. Teori	12
2.1 Familier i byen	12
2.2 Kompakt by, levelighet og tilgjengelighet	14
2.3 Skoler og skolekrets betydning for flytting og bofasthet	15
2.4 Bokkvalitet.....	16
2.4.1 Bokkvalitet på områdenivå	17
2.5 Sammendrag: teori og områdekvaliteter.....	20
Kapittel 3. Metode.....	21
3.1 Kvalitativ metode og forskningsdesign.....	21
3.2 Intervju	21
3.2.1 Utvalg og rekruttering.....	22
3.2.2 Endelig utvalg og utfordringer og problemer med utvalget.....	23
3.2.3 Gjennomføring av intervjuer.....	26
3.3 Analyse av datamaterialet.....	26
3.4 Validitet og reliabilitet og etikk.....	26
Kapittel 4. Oppgavens studieområde	28
4.1 Et overblikk.....	28
4.1.1 Demografi og flytting	29
4.2 Administrative grenser, delbydeler og skolekrets	31
4.2.1 Skolekrets.....	34
Kapittel 5. Relevante planer og dokumenter på kommune- og bydelsnivå.....	35
5.1.1 Oslo Kommune	35
5.1.2 Kommuneplanen. Vår by, vår fremtid	35
5.1.3 Dokument: evaluering av bruk og effekt av leilighetsfordelingsnorm	37
5.1.4 Dokument: utearealnormer –	37
Normer for felles leke- og uteoppholdsarealer for boligbygging i Oslo.	37
5.2 Bydel Grünerløkka	38
5.3 Kort oppsummering	38
Kapittel 6. Analyse	39
6.1 Bakgrunn – hvem og hvorfor.....	39
6.1.1 Kort om familiene og deres valg om å flytte til Grünerløkka	39
6.1.2 Grünerløkka «en nedpå landsby».....	42
6.1.3 Forskjeller innad i bydelen.....	44
6.2 Dimensjoner av bokkvalitet for barnefamilier.....	46
6.3 Tilgjengelighet – den praktiske byen, alt i gåavstand	46
6.3.1 Nærhet til «alt» gir frihet	47
6.3.2 Det tilgjengelige nærområdet for barna	49

6.3.3	Life-stage blenders.....	50
6.3.4	Tilgjengelighet, bokkvalitet og høyere livskvalitet.....	51
6.4	Infrastruktur	52
6.4.1	Et nett av infrastruktur og barn og voksnes aktiviteter	52
6.5	Barna begynner på skolen – her blir vi	56
6.5.1	Betydningen av skole for bostedsvalg	56
6.5.2	Foreldreinitiativ som endrer skolen	58
6.5.3	Nettverk og skole, her blir vi	59
6.6	Bokkvalitet: et blikk på utvalgte kvaliteter	60
6.7	Diskusjon: Familier på Grünerløkka.....	62
6.7.1	Bakgrunn.....	62
6.7.2	Byen med landsbykvaliteter.....	63
6.7.3	Tilgjengelighet, infrastruktur og skole.....	65
Kapittel 7.	<i>Avslutning og konklusjon.....</i>	70
7.1	Hovedproblemstilling: Hvorfor velger noen familier å bli boende på Grünerløkka når de får barn og hvilke områdekvaliteter setter de pris på?.....	72
7.2	Relevans og overførbarhet: planlegging for barnefamilier i by.....	73
Kapittel 8.	<i>Referanser og figurliste</i>	74
Kapittel 9.	<i>Vedlegg.....</i>	78

Kapittel 1. Innledning

Oslo kommune har ambisjoner om å bli en mer inkluderende og mangfoldig by med plass til alle i årene fremover (Oslo kommune, 2019b). En variert befolknings sammensetning kan være med å bidra til mer stabile bomiljøer og bedre bokvalitet, og kommunen ønsker seg at flere familier velger å bosette seg sentralt (Oslo kommune, 2016). Oslo har en sterk befolkningsvekst og denne veksten omfatter også et økt antall barnefamilier i de indre bydelene. Til tross for dette er det fortsatt vanligst for barnefamilier å bo i ytre by som kan ses i sammenheng med at det blir betraktet som det mest naturlige oppvekststedet for barn.

Denne studien undersøker hvorfor noen familier blir boende i indre by med barn etter at barna når skolealder. Oppgavens studieområde er Grünerløkka, en bydel i indre Oslo øst og et flerfunksjonelt bolig- og næringsstrøk. Ved å lære urbane foreldre bedre å kjenne kan man identifisere kvaliteter ved indre by som kan bidra til bedre planlegging for barnefamilier i byen. Samtidig kan man danne et bilde av hvilke bokvaliteter som blir satt pris på blant foreldre og barn. Studien er hovedsakelig organisert etter tre analysetemaer, tilgjengelighet, infrastruktur og betydningen skole har for bofasthet eller flyttevurderinger. Bokvalitet på områdenivå for barn kan også være en indikator på god kvalitet generelt, og bør derfor etterstrebes. Det er valgt en kvalitativ tilnærming for å undersøke disse temaene og studien er basert på åtte intervjuer med 12 foreldre bosatt på Grünerløkka uten flytteplaner i nærmeste fremtid.

Det er manglende forskning på familier boende sentralt i Oslo i sammenheng med planlegging. Derfor kan denne studien bidra til ny relevant kunnskap om foreldre i by. Studien argumenterer for at indre by kan være et passende og meningsfullt oppvekstmiljø for barn, men det er viktig at det er nok plass til utfoldelse, lek og utvikling. Det krever at barn i byen også har tilgang til passende, og nok infrastruktur i nabolaget sitt. For barn i byen er byen deres oppvekstmiljø og nærmiljø, det er derfor viktig at det planlegges deretter.

Studien inneholder syv kapitler. Først vil jeg presentere noe av bakgrunnen og relevansen for å forske på barnefamilier og foreldre i by knyttet til eksisterende litteratur på feltet. Dette omhandler hvordan indre by igjen har blitt et populært bosted for mange, blant annet relatert til begrepene gentrifisering og familie-gentrifisering. Samtidig viser tall fra Oslo at barnefamilier stort sett flytter ut. Deretter vil studiens hovedproblemstilling og forskningsspørsmål presenteres. Videre følger teoretiske perspektiver på barnefamilier, barn og foreldre i by, kompakt by, urbane skoler og bokkvalitet på områdenivå. Etter det følger en redegjørelse over metode og metodiske valg, en beskrivelse av case-området Grünerløkka og en oversikt over relevante planer og dokumenter på ulike styringsnivåer. Deretter vil de empiriske funnene bli presentert og avrundet med en diskusjon, før den avsluttende konklusjonen knyttet til problemstillingen og forskningsspørsmålet runder av studien.

1.1 Bakgrunn og kontekst: familier i indre by

Byen har gjennom det siste århundret gjenstand for mange endringer. Flere trender og byplanidealer har satt sitt preg på by- og boligutviklingen. I dette delkapittelet vil jeg kort presentere litt av bakgrunnen for indre by som bosted, med videre fokus på familier. Oslo kommune har sterkt befolkningsvekst, som og inkluderer økning i antall barn. I indre by (Grünerløkka, Gamle Oslo, Sagene, St. Hanshaugen og Frogner) har antall barn i aldersgruppen 0-5 og aldersgruppen 6-15 vokst med henholdsvis 61 og 54 % i tidsperioden 2004 - 2017 (Barlindhaug mfl., 2018: 48-49). Selv om det er et økende antall barnefamilier som bor i indre by i Oslo etter at eldste barn har fylt seks år, flytter flesteparten fortsatt ut som tidligere beskrevet (ibid: 34). Tendensen til å flytte fra indre by til ytre by, eller omkringliggende kommuner er i så måte fortsatt normen i flyttemønsteret. Boterman og Bridge (2015: 250) kaller flytting fra urbane til sub-urbane områder den «tradisjonelle urbane formen» av bosettelsesmønster når man får barn. En rådende oppfatning blant mange har nok vært at forstedene er det mest passende stedet å oppdra barn og praktisere et godt familieliv.

I norsk kontekst, med fokus på Oslo, kan man si at byen har vært gjenstand for en urbanisering, sub-urbanisering og reurbanisering (Hjorthol og Bjørnskau, 2003: 170). I Norge var boligmangelen stor i etterkrigstiden og en storstilt utbygging av drabantbyer og desentralisering var standarden i flere tiår (ibid: 170). Hagebyidealet med sine idealer om lys og luft ble en motsetning til det trange sentrum med forurensning og dårlige kår (Hall 2002: 90). Befolkningen sank i de indre byområdene (Wessel og Lunke, 2019: 4), boligstandarden var svært dårlig mange steder og trusselen for sanering gjorde ikke motivasjonen til å oppgradere nabolag noe bedre (Moe og Martens, 2018: 255). På 90-tallet endret trenden seg, eksisterende nabolag i indre by ble oppgradert og nye sentrale områder ble bygd ut (Wessel og Lunke, 2019:5). Indre by har i løpet av de siste tiårene blitt populært og attraktivt som bosted (Lilius, 2014: 843) men flyttemønsteret blant barnefamilier er derimot ikke i ferd med å snu (Wessel og Lunke, 2019: 3).

1.1.1 Gentrifisering og familiegentrifisering

Forstillinger om byen har endret seg de siste tiårene og sentrale byområder har forandret seg og trukket folk og kapital tilbake til byen. Flere teoretikere (Karsten 2003, Boterman 2012, Boterman & Bridge 2015) har benyttet seg av gentrifisering som en forklaringsvariabel for noen barnefamiliers tilbakekomst i europeiske byer. Gentrifisering har ikke en entydig definisjon og kan forklares på flere måter, for eksempel ved «produksjon, konsum og livsstil og feminisering av arbeidslivet (Barlindhaug, 2005: 110). Gentrifisering kan og bli forklart med at nye grupper, blant annet middelklassen «flytter inn i tradisjonelle arbeiderklassestrøk (ibid: 109). Butler (1997: 35) forklarer at gentrifisering dreier seg om at byområder nettopp blir konsumert og produsert av nye grupper.

Gentrifisering er et diskutert begrep i bylitteraturen (Butler 1997). Selv om det er et mangfold av forskning på gentrifisering er det i følge Boterman mfl. (2010) og Kasten (2003) blant fler, mangel på informasjon om hva som skjer når «gentrifiers» får barn og velger å bli boende i de urbane områdene som er gjenstand for forbigående eller pågående gentrifisering. Goodsell (2013: 846) foreslår begrepet «familification» for å forklare familiers «rolle» i gentrifiseringen av byområder. Begrepet blir forklart som «et logisk resultat av statlig styrt gentrifisering». Forfatteren hevder at gentrifisering blir brukt som et verktøy i politikken for å få familier til å flytte til sentrale nabolag (ibid: 849). Dette ser også van den Berg (2013: 527) i Rotterdam, hvor byen ønsker at flere foreldre, eller tidligere *gentrifiers* blir i byen når de får

barn som en strategi for å oppgradere urbane områder (ibid: 523). Billingham og Kimelberg (2013: 86) har i et forskningsprosjekt fra Boston forslått at nettopp disse individene endrer sitt forhold til sine omgivelser når de får barn, en endring som dreier fra konsum av byen til produksjon av byen. Det er naturlig at foreldre ser på byen og sine omgivelser på andre måter når de får barn samtidig som de har andre behov og ønsker rundt nærmiljøet enn andre tradisjonelle byboere. Goodsell (2013: 848) oppsummerer noe av forskningen på feltet, og mener at familier i urbane områder kan ha «betydelige konsekvenser» for nabolagene og områdene familiene bosetter seg i. Familier etterspør andre kvaliteter enn de så etter da de først bidro til gentrifisering av et område.

I motsetning til blant annet Karsten og Goodsells observeringer finner Wessel og Lunke (2019: 11) i sin undersøkelse av familier i indre Oslo at familie-gentrifisering ikke er av spesiell betydning her. Områder i Oslo som har gjennomgått en gentrifiseringsprosess er tradisjonelle arbeiderklassestrøk. I slike strøk er færre større leiligheter og dette har blitt foreslått som en av grunnene til at familie-gentrifisering ikke er forventet å finne så mye av i Oslo-kontekst. Selv om man kan se en svak tendens, knyttet til høyere utdanning hos innflyttere de senere årene (ibid: 15). Samtidig antar jeg at familier i Oslo også har sterke formeninger om nabolaget sitt og derfor blir produsenter av sitt nærområde på ulikt vis. Oslo kommune innehar også strategier for å få familier til å flytte til, og bli i indre by (ibid: 5), blant annet ved leilighetsfordelingsnormen som blir gjort rede for under.

1.2 Formål og problemstilling

Formålet med denne studien er å få en oversikt over hva som gjør at noen barnefamilier velger å bli boende på Grünerløkka når flesteparten av foreldre i samme situasjon flytter, samt hvilke områdekvaliteter de verdsetter i sine nabolag. Studiens overordnede problemstilling lyder som følgende:

Hvorfor velger noen barnefamilier å bli boende på Grünerløkka når de får barn og hvilke områdekvaliteter setter de pris på?

Videre vil følgende underspørsmål benyttes for å forsøke å svare på problemstillingen:

Hvilke kvaliteter har høy tilgjengelighet for barn og voksne på Grünerløkka?

Hvilken rolle spiller skole og skolekrets for valget om å bli boende på Grünerløkka?

Hvordan oppfatter foreldrene omfanget av infrastruktur og aktivitetstilbud for barn og voksne på Grünerløkka?

Skolen og tilgjengelig infrastruktur har stor betydning for barns oppvekst og jeg ser det derfor viktig å se nærmere på disse temaene i tilknytning til bokvalitet. Tilgjengelighet har sammenheng med nærhet til ønskede kvaliteter. Hensikten med hovedproblemstillingen og underspørsmålene er i tillegg å få en innsikt i hva som kan øke attraktiviteten av sentrale områder for familier.

Kapittel 2. Teori

Teorikapittelet inneholder noen teoretiske perspektiver på barn og familier i byen samt en redegjørelse rundt bokkvalitet på områdenivå. Hensikten er å presentere relevante tema for studien som et rammeverk for metode og analyse. Først vil to perspektiver som forklarer barnefamilier i byen presenteres, på den ene siden finnes studier som forsøker å forklare hvem som er mer tilbøyelige til å velge urbane bosteder, blant annet forklart med forskjellige typer kapital. På den andre siden er det de mer praktiske sidene og tid-rom-fordelene ved å bo sentralt som spiller mest inn. I Boterman mfl. (2010: 696) oppsummeres noe av den teoretiske forankringen som er knyttet til de urbane familienes livstil i tre punkter; tidsgeografiske fordeler, stor sosial kapital og at de innehar en «urban identitet». Til slutt vil kapittelet ta for seg noen perspektiver på bokkvalitet i by, hovedsakelig på områdenivå, for å forsøke å danne et rammeverk for å definere noen kvaliteter som kan være viktige for barnefamilier.

2.1 Familier i byen

Å bli foreldre representerer en ny livsfase, og når familien vokser vil også boligbehov og boligpreferanser ofte endres (Boterman, 2012: 2400). Som nevnt tidligere flytter størsteparten av barnefamiliene ut av byen når behovet for mer plass melder seg, også ønsket om enebolig og privat, eller større privat uteareal, er en faktor som er viktig for mange (Barlindhaug, 2018: 12). Til tross for at mange familier med barn under skolealder fortsatt flytter ut, finner man at noen barnefamilier vender tilbake til, eller blir boende i sentrale bystrøk i europeiske byer og det er i eksisterende litteratur og studier gjort noen forsøk på å finne karaktertrekk ved de familiene som blir boende og hvilke preferanser de har for sine byboliger. Flere av studiene omhandler såkalte middelklassefamilier og vil derfor delvis bli fokusert på her. Under vil to teoretiske perspektiver på foreldre og familier som velger å bo i byen redegjort for. Det første omfatter et forsøk på å skille og karakterisere de som blir i byen fra de som flytter ut, og et mer praktisk perspektiv på hvilke tid-rom fordeler byen kan tilby barnefamilier og foreldre.

Karsten (2007: 83) undersøker hvorfor noen middelklassefamilier i Nederland foretrekker å bosette seg sentralt, men fastslår også at det typiske er at middelklassen foretrekker suburbant bomiljø. Forfatteren ønsker å finne ut hvorfor noen familier med økonomisk kapital til å bosette seg annerledes fortsatt velger å bli boende i byen, og dermed trosser den gjeldene «normen» (ibid: 84). For å forklare hvem disse familiene er, bruker Karsten (2003) begrepet

YUPPS «young urban Professional parents». Det er foreldre som velger å bli boende i byen etter de har fått barn. For disse foreldrene er byen et sted man kan kombinere foreldreskap, karrieremuligheter og de urbane kvalitetene man har lært seg å sette pris på (ibid: 2575).

Satt på spissen så hevder Heath (2001: 466) at det finnes «to typer folk», de som kan og de som ikke kan bo i byen. Bourdieus begreper rundt ulike former for kapital har også blitt brukt for å forklare ulike boligpreferanser hos middelklassen (Boterman 2012). Bourdieus kapitalbegreper omfatter økonomisk, sosial og kulturell kapital, der sosial kapital enkelt forklart handler om sosiale nettverk og kulturell om «kunnskapen man får gjennom utdanning og kulturell bakgrunn» (Mazanti, 2007: 59). Boterman (2012) bruker disse konseptene som bakteppe for å forklare foreldres urbane mobilitet i Amsterdam. Begrepene vil ikke bli omfattende diskutert eller benyttet i denne studien, men det kan være verdt å få en oversikt over hvilke funn Boterman og andre gjør når de benytter denne tilnærmingen til å studere barnefamilier i by. I norsk kontekst trekker også Hjorthol og Bjørnskau (2005: 111) frem «livsstil og konsum» som en del av forklaringen for preferanser for valg av bolig og bosted. Også de bruker Bourdieus begreper for kapital. Ulik kombinasjon av økonomisk, kulturell, sosial og symbolsk kapital vil ha konsekvenser for hvilken livsstil og bostedspreferanse man har som individ.

Hvis det å bli boende i byen når man får barn blir ansett som et avvik fra normen (Wessel og Lunke, 2019: 3), vil ulike former for kapital kanskje være med å forklare det. Et av funnene til Boterman (2014: 2397) fra sin undersøkelse i Amsterdam tilsier at «par med høy økonomisk kapital og relativt lav kulturell er mer tilbøyelige til å flytte ut indre by, mens par med høy kulturell kapital og lav økonomisk er mindre sannsynlig at flytter ut». Sosial kapital er også en faktor som spiller inn for valget om å bli boende (Wessel og Lunke, 2019: 4). Samtidig trekker Mazanti (2007: 60) frem i denne sammenhengen, at for å kunne delta i boligmarkedet i København må den økonomiske kapitalen være høy. Dette gjelder for mange vestlige storbyer, hvor boligprisene er svært høye. Hvis man har økonomisk kapital til å delta i markedet kan man velge «fritt» og man derfor kan undersøke preferanser (ibid: 60). Å velge å bli kan delvis ha økonomiske forklaringer, at man har råd til å kjøpe en passende bybolig som tilfredsstillende boligpreferansene (Karsten 2014: 175)

Det andre teoretiske forklaringsperspektivet er ifølge Wessel og Lunke (2019: 4) de praktiske sidene ved å bo i byen og tidsfordelene det kan bringe med seg. Flere undersøkelser finner at det praktiske ved å bo i byen veier tungt for mange. Gabrielsen og Isdahl (2005: 25-26) heller mot at foreldrene blir i byen i utgangspunktet av egoistiske grunner, for å beholde byens fordeler på tilgjengelighet og tjenester. Dette sammenfaller med mange av egenskapene diskutert over og man kan derfor si at noe av den tette byens viktigste egenskaper er tilgjengelighet og tilgang til diverse infrastruktur. Å bo sentralt har som regel stor påvirkning på tidsbruk, spesielt i en travel hverdag (Boterman mfl., 2010: 705). Dette kommer også fram i norsk kontekst, at de praktiske sidene ved å bo sentralt er vel så viktig som de kulturelle og sosiale sidene ved å bo i byen (Barlindhaug, 2005: 131). For barnefamilier er ofte barnehage, skole og fritidsaktiviteter også en del av denne kabalen og man kan derfor anta tidsbudsjettet kan være enda strammere og tidsfordelene enda større ved å bosette seg sentralt. Dette betyr gjerne også mer tid til familien (Danielsen, 2005: 85).

2.2 Kompakt by, levelighet og tilgjengelighet

Den kompakte byen kan kalles det gjeldene byutviklingsidealet i dag (Wessel og Lunke, 2019: 3) Jeg vil derfor inkludere noen kvaliteter og utfordringer som kan være et produkt av den kompakte byen. Kompakt by kjennetegnes av høy tetthet, mange funksjoner og effektivitet og blir foreslått som en strategi for å oppnå bærekraftig utvikling (Schmidt, 2014: 11). Grünerløkka, som er denne oppgavens studieområde, har allerede høy tetthet og urbane kvaliteter. Videre følger noen teoretiske perspektiver på hvilken påvirkning tetthet kan ha på blant annet tilgjengelighet og om det kan ha noen fordeler for opplevd livskvalitet. Mouratidis (2018, 2019) ser på trivsel og levelighet i den kompakte byen og hvordan de bygde strukturene påvirker dette. Mouratidis nevner flere studier som har sett hva som bidrar til trivsel i nabolaget, blant annet «*trygghet, stillhet, nabolagsbånd og attraktivitet*», og i tette områder er det spesielt «*kollektivtransport, åpne rom og tilgjengelighet til fasiliteter*» som defineres som viktige (Mouratidis, 2018: 2410). Kompakte områder er gjerne «assosiert» med lavere trivsel enn sine mindre tette motparter. Likevel viser funn fra Oslo at dette ikke trenger å være tilfellet hvis områdene har tilgang til «offentlig transport, lite trafikk, grønn infrastruktur og sosial rettferdighet (Mouratidis, 2019: 361) I studien er også Grünerløkka undersøkt, som gjør relevansen høy.

Høy tetthet, med mange funksjoner påvirker «tilgjengelighet og mobilitet» (Barlindhaug mfl., 2012: 119). Tilgjengelighet har blitt koblet til at folk er mer fornøyde med nabolaget sitt, i følge Lovejoy gjengitt i Mouratidis (2018: 2410). Begrepet tilgjengelighet kan defineres som «muligheten til individer å delta i nødvendige og ønskede aktiviteter for trivsel» (Waters, 2016: 33). Waters identifiserer flere dimensjoner innen tilgjengelighetsbegrepet som blir for omfattende å gå inn på i detalj, men noen aspekter er «nærhet til steder og tjenester», transport og rimelige boliger, samt flere dimensjoner som kan bidra til sosial bærekraft (ibid: 34). En tilgjengelig by er ikke bare de mer praktiske sidene ved tilgjengelighet, men også tilgjengelighet på offentlige rom og grøntarealer, offentlig transport og «sosial infrastruktur som bidrar til sosial rettferdighet» (ibid: 34). Tilgjengelighetsbegrepet favner her bredt, men kan ses på som en viktig komponent i den kompakte byen.

2.3 Skoler og skolekrets betydning for flytting og bofasthet

Skoleløpet er en stor del av oppveksten til barn og en viktig del av nabolaget for mange foreldre (Boterman, 2012: 2409). I Oslo følger skolekretser geografiske avgrensninger og hvor man bosetter seg vil da være avgjørende for hvilken grunnskole barna starter på og hvilken ungdomsskole de tilhører. Hjorthol og Bjørnskau (2003: 181) presenterer at flere privatskoler i sentrale områder kan være en faktor som kan gjøre det mer attraktivt å flytte til mer «tradisjonelt ressursfattige områder». Dette gir muligheten til å bosette seg i et område uten å måtte gå på nærskolen. Forfatterne påpeker at selv om andelen elever på privatskole generelt sett er lav i Norge finnes det noe høyere tall i Oslo i vestlige og indre bydeler (ibid: 181).

Skoletilhørighet og skolevalg kan også bidra til beslutning om å bli eller flytte fra nabolag i Oslo. For familier som flytter fra indre by i Oslo er skole på tilflyttingsstedet viktig med «stabilt skolemiljø i noe større grad enn skolekrets og andel elever i skolen med norsk som morsmål» selv om dette også varierte innad i befolkningen som flyttet fra indre by (Barlindhaug 2018: 78). Ellen sitert i Wessel og Nordvik (2019: 888) skriver at foreldre er oppmerksomme på endringer i mangfold i sine nabolag og at dette har sammenheng med at de er opptatt av den lokale utdanningen. Landskapet av skoler er dynamisk og kan endre seg i takt med endringer av nabolag (Boterman mfl., 2019: 17).

Skolevalg og boligvalg hevdes ofte å ha en sammenheng, men for eksempel i sin studie av middelklasseforeldre i Helsinki finner Lilius (2019: 9) at dette ikke er så aktuelt for intervjuede foreldre i sentrale bystrøk. Samtidig introduserer hun begrepet «*school shopping*» som handler om å flytte i forhold til skolekretser eller søke seg til andre type skoler som ikke er adresseavhengig (ibid: 61). Flere forskere finner at noen steder hvor skoletilhørighet er bestemt geografisk er nettopp skoletilhørighet et svært viktig kriterium for valg av bosted for familier (Kimmelberg og Billingham, 2013: 57). Knyttet til gentrifiseringsdiskusjonen over, hevder Kimmelberg og Billingham (2013: 89) at en kobling mellom gentrifisering og utdanning har blitt negleskjert i diskusjonen. Her i konteksten av middelklassefamilier som velger å bli i byen også med referanse til familiegentrifisering¹. Ved å engasjere og involvere seg i lokale skoler i Boston blir foreldrene produsenter av det «urbane landskapet», noe som gjør valget om å bli eller/ og fortsette på lokal skole enklere. Forfatterne problematiserer også hvordan slike prosesser kan øke forskjeller på skoler ved at den sosiale sammensetningen forandrer seg (ibid: 105).

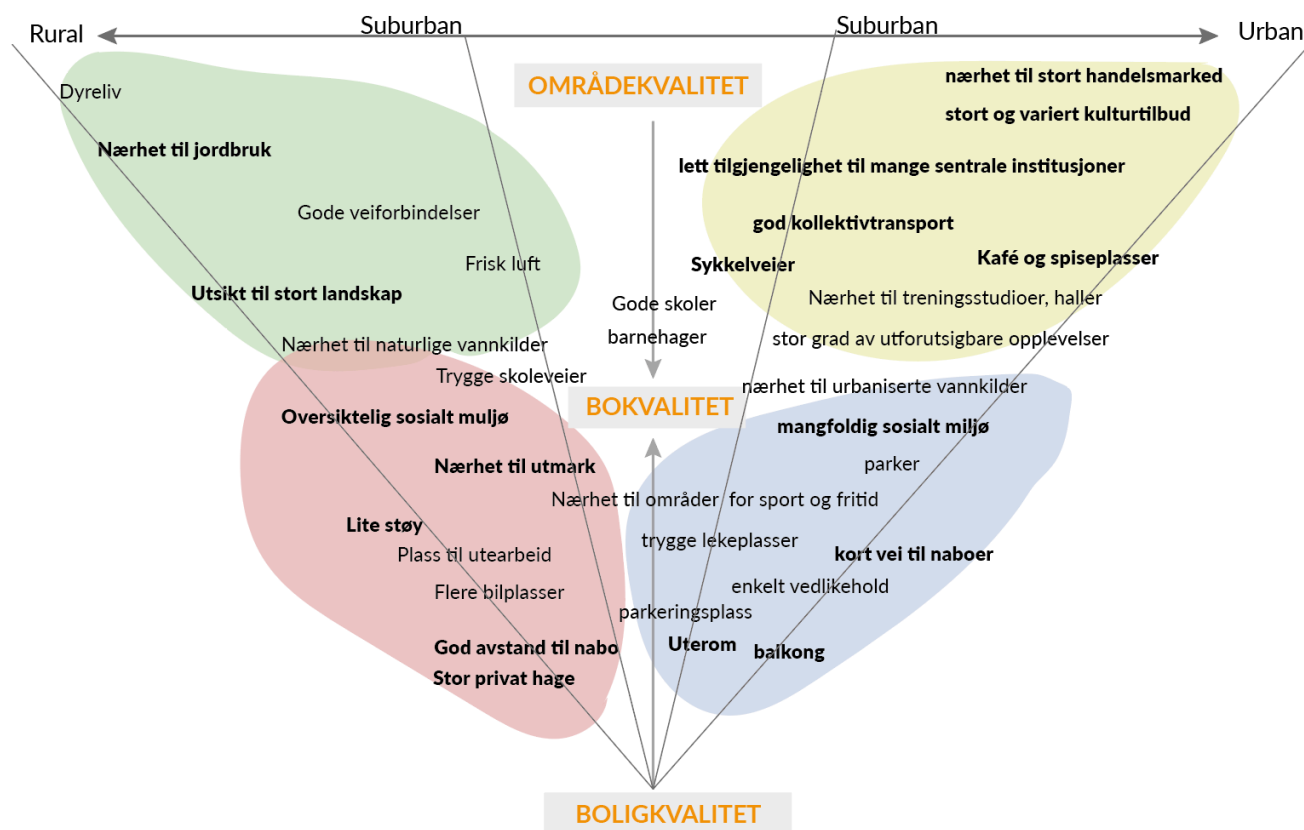
2.4 Bokkvalitet

Bokkvalitet kan beskrives som «de bestemte kvaliteter ved boligen og bomiljøet som tillegges verdi». Hvilke kvaliteter som blir verdsett er dynamisk og endrer seg etter «tid og sted» (Schmidt 2014: 161). Videre kan *bomiljø* defineres ved «samspillet mellom fysisk miljø, sosialt miljø og sosial organisering» (ibid: 161). I samsvar med dette må man anta at bestemte kvaliteter som barnefamilier verdsetter er formet av nettopp denne livsfasen, og knyttet til hvilke krav og ønsker familier stiller til nabolaget sitt. I denne delen vil det hovedsakelig fokuseres på bokkvalitet på områdenivå, da jeg ser det mest relevant for problemstillingene. Spesielt i tette områder har området kanskje større betydning for hvor man velger å bosette seg enn størrelse på boligen (Stuve, 2018: 31). Først vil det redegjøres for bokkvalitet på områdenivå, før noen eksempler på bokkvalitet funnet i noen norske casestudier og presentasjon av noen kvaliteter identifisert av norske forskere.

¹ Begrepet blir ikke brukt i artikkelen, men problematiserer også mangelen på litteratur om «gentrifiers» som blir i byen etter de har fått barn (s. 86).

2.4.1 Bokvalitet på områdenivå

I rapporten «nye boliger i storbyene» blir bokvalitet definert på områdenivå, det skilles mellom kvaliteter ved boligen som benevnes boligkvalitet, mens bokvalitet er «egenskaper ved det området boligen ligger i» (Barlindhaug, 2012: 86). En supplerende differensiering er at boligkvalitet er stedsuavhengig og bokvalitet stedsavhengig. I rapporten figurerer en analysemodell som er presentert under. Fiuren viser kvalitetskrav etter områdekarakter. Figuren vil i denne konteksten fungere som et rammeverk for å identifisere og diskutere bokkvaliteter på områdenivå. Det er verdt å merke seg at figuren er basert på «hvilke kvaliteter som verdsettes ved valg av bolig», basert på studier om boligverdi og salgspris i markedet.

Figur 1 Bokkvalitet på områdenivå. Hentet fra (Barlindhaug, 2012: 118)

Bokkvalitet har også blitt identifisert på flere nivåer, I Schmidt (2014: 12) er bokkvalitet delt opp på følgende vis, «bokkvaliteter på områdenivå, bomiljø og bokkvaliteter i bebyggelse og uterom og boligkvalitet og boligens planløsninger». Det fremheves også her at bokkvalitet inkluderer kвалiteter i området der boligen ligger (ibid: 33). Selv om denne studien omfatter bokkvalitet på flere nivåer ser jeg i hvert fall at «bomiljø og bokkvaliteter i bebyggelse og uterom» kan være nyttige komponenter å ha med seg. Definisjon er hentet fra en NIBR-studie som har undersøkt tre boligprosjekter i fortettingsområder i Oslo, Trondheim og Ski, og det er funnet viktige bokkvaliteter på områdenivå som «tilgjengelighet på kollektivtrafikk, trivelige gater og plasser, butikker og service». Disse kвалitetene kan ses på som felles goder som bidrar til mer sosial bærekraft (2014: 224). Schmidt kobler bokkvalitet og sosial bærekraft - det bør være en sammensetning av ulike beboere og sosial-økonomisk status i nabolag (ibid: 226). Forfatteren skriver at det generelt sett er et problem med dyre byboliger, og at det kan gå på bekostning av størrelse og kвалitet på leiligheter (ibid: 228).

Bokkvaliteter presentert og identifisert i studien Bebyggelsestyper og bokkvalitet i by

En relevant casestudie som også omtaler bokkvalitet er rapporten *Bebyggelsestyper og bokkvalitet i by*. Studien er Gjennomført av Schmidt og Thorén i 2001 og undersøker koblingen bebyggelsestype og bokkvalitet. Rapporten er konsentrert rundt bebyggelsestypen storgårdskvartalet, som er valgt på grunnlag av at den er relativt vanlig i bybildet og at den kan være aktuell for utvikling av fremtidige prosjekter (ibid :8). Storgårdskvartalet er større kvartalbebyggelse med eget gårdsrom (ibid :20). Studien er tredelt og omfatter en case-del om tre ulike storgårdkvartaler i Oslo og Bergen. Et av kriteriene for utvalg av prosjektene var at det skulle bo et antall barnefamilier der, med bakgrunn i en hypotese om at bokkvaliteter som er viktige for barn er universelle kвалiteter og kвалitetsmål (ibid: 43).

Schmidt og Thorén bruker Ingrid Gehl i drøftelsen av bokkvalitet. Gehl identifiserer tre behov: «fysiologiske behov, sikkerhetsbehov og psykologiske behov (ibid :8). Fysiologiske behov: tilgang på «Sol, lys og luft. (...)» blir forklart som «ytre nivå og forholdet mellom bolig og ytre nivå, utearealer, tetthet, ankomstforhold, trafikkforhold, boligens beliggenhet og orientering». Dette er kвалiteter forfatterne mener kan være utsatt i den tette og fortettede byen (ibid: 61). Sikkerhetsbehov og psykologiske behov handler henholdsvis om å «beskytte seg mot kriminalitet og lignende» og «kontakt og isolasjon» med naboer og nærmiljø (ibid: 61).

I sammendraget skrives det at informantene tilhørende de representative boligprosjektene trekk frem tre viktige bokkvaliteter i sitt miljø; «enklere hverdag, grønne utearealer, lys og luft og trygghet, familie og det gode naboskap». Beboerne i de forskjellige storgårdskvartalene er positive til barnefamilier i byen, og at familier kan skape bedre bomiljø og stabilitet (ibid: 10). Beboerne som er intervjuet verdsetter å bo sentralt, både på grunn av nærhet som en stor praktisk fordel, og muligheten til å leve urbant. Forfatterne av studien ser de praktiske fordelene som «et viktig argument for å legge til rette for at nettopp barnefamilier skal kunne bo sentralt». Ellers ble det påpekt av barnefamilier intervjuet i studien at oppgradering av strøket rundt et av casene bidro til høyere attraktivitet.

Andre «universelle» kvaliteter

I tillegg til de nevnte studiene har jeg samlet noen egenskaper rundt bomiljø og bokkvalitet presentert i norske publikasjoner. I Moe og Martens (2018: 17) bok *Hva er en god bolig* er det foreslått noen «universelle kvaliteter» til drøfting av boligprosjekter. Kvalitetene først og fremst knyttet til boligplanlegging, men jeg ser punktene knyttet til «omgivelsene og bomiljøet» som relevante her:

Omgivelsene og bomiljøet:

- *Kort vei og lett tilgjengelig adkomst mellom bolig og arbeidsplass, samt privat og offentlig service som nærbutikk, skole og barnehage.*
- *Kort vei og lett tilgjengelig adkomst mellom bolig og friluft- og rekreasjonsområder.*
- *Trafikksikker adkomst til gode leke- og oppholdsarealer ute.*
- *Leke- og uteoppholdsarealer som legger til rette for sosial kontakt, og som tilfredsstillt krav til aktiviteter for barn i ulike alder.*
- *Nærmiljø fritt for støy og luftforurensning.*

I en undersøkelse om barnefamiliers flyttemønster har Barlindhaug mfl. (2018: 35-36) trukket frem noen egenskaper knyttet til bolig- og bokkvalitet som kan tas med i flytteevalueringer og som faktorer som spiller inn på boligpris og attraktivitet. Andre og tredje punkt har mest relevans for denne studien.

1. *Egenskaper knyttet til selve boligen (størrelse, planløsning, etasje, balkong, sol, innsyn osv.)*
2. *Egenskaper knyttet til boligens nære omgivelser (hage/ grøntarealer, lekearealer, fellesarealer, støy, trafikk).*
3. *Egenskaper knyttet til området (skole, skolevei, barnehage, tilbud av private og offentlige tjenester, avstand og reisetid til et større senter med arbeidsplasser, støy, forurensing, kriminalitet, boligstruktur og dermed befolkningsprofilen i nærområdet.*

2.5 Sammendrag: teori og områdekvaliteter

Teorikapittelet startet med å beskrive noen eksisterende perspektiver på barnefamilier i by, fra både innland og utland. Deretter ble kvaliteter, utfordringer og flyttevurderinger koblet til skole redegjort for. Til slutt en kobling mellom kompakt by, trivsel og tilgjengelighet samt at flere mål og kvaliteter for bokvalitet har blitt beskrevet. Ingen av studiene rundt bokvalitet handler direkte om bokvaliteter for barnefamilier, men flere kvaliteter som oppleves som mest relevante for barnefamilier er listet opp under:

Bokvaliteter på områdenivå

- *Kort vei og lett tilgjengelig adkomst mellom bolig og arbeidsplass, samt privat og offentlig service som nærbutikk, skole og barnehage.*
- *Kort vei og lett tilgjengelig adkomst mellom bolig og friluft- og rekreasjonsområder.*
- *Leke- og uteoppholdsarealer som legger til rette for sosial kontakt, og som tilfredsstiller krav til aktiviteter for barn i ulike alder.*
- *Nærmiljø fritt for støy og luftforurensning.*
- *Skole, skolevei, tilbud av private og offentlige tjenester.*
- *Uteareal.*
- *Kontakt og isolasjon.*

Flere av disse kvalitetene refererer til tilgang på forskjellige typer infrastruktur, kort vei til daglige aktiviteter og nødvendigheter. Det er også viktig med plass til lekeareal og uteareal for barn, samt gode skoler og skoleveier. Kapittelet har diskutert om «school-shopping» eller skole-gentrifisering har betydning for at folk flytter eller blir boende sentralt i byer og hvordan fysisk form kan påvirke trivsel. Områdekvaliteter kan være sammensatt og livsstilsavhengig, men man kan gå ut ifra at det er viktig for foreldre med tilgang på gode utdanningsinstitusjoner, trygge utearealer og lekearealer for barn, lite trafikk, bredt tilbud på kulturell infrastruktur, korte avstander og muligheten til å forme sosiale nettverk.

Kapittel 3. Metode

I denne delen vil forskningsdesign og metode bli gjort rede for og forklares. Utvalg og informantene presenteres, før det reflekteres over forskningens kvalitet og forskerens rolle.

3.1 Kvalitativ metode og forskningsdesign

Denne studien av barnefamilier bosatt på Grünerløkka i indre by Oslo er basert på 8 semi-strukturerte intervjuer av foreldre. I fire av intervjuene ble foreldrepar intervjuet sammen og i de andre fire ble *en* forelder intervjuet enkeltvis. Intervju er en kvalitativ metodisk tilnærming som i denne studien er valgt på grunnlag av forskningsspørsmålene presentert over. Thagaard (2018: 16) skriver at metoden ved kvalitative studier «kjennetegnes av fleksibilitet», som handler om at studiet er utforskende, ved at man kan justere prosjektet etter hvilke nye erfaringer man tilegner seg og hvilke utfordringer man støter på underveis (ibid: 16), samtidig som man lager analysen og datainnsamling (Halvorsen, 2008: 131). Studien ønsker å finne bakenforliggende grunner til å bli boende i indre by når barna når skolealder, og dermed vil en kvalitativ fremgangsmåte bli brukt for å gå i dybden av temaet (Halvorsen, 2008: 165). I tillegg til at intervju har blitt brukt til å samle empiri til studien har også noe deskriptiv statistikk blitt benyttet for å fremheve viktige fakta og trender.

3.2 Intervju

Intervju er den mest brukte metoden innen kvalitativ forskning. Tjora (2012: 104) skriver at denne metoden brukes for å få innsikt i informantenes meninger, holdninger og erfaringer, samt å få informanten til å reflektere over relevante, bestemte tema. Hensikten er at samtalen skal flyte relativt av seg selv, men styres noe av forskeren ved hjelp av en intervjuguide. I dette forskningsprosjektet har jeg valgt dybdeintervju fordi jeg er interessert i subjektive erfaringer og preferanser knyttet til det å bo på Grünerløkka med barn. Jeg mener at denne metoden gir muligheten til å innhente formuleringer utover det som fremkommer av en standardisert spørreundersøkelse.

3.2.1 Utvalg og rekruttering

For å avgrense utvalget av personer i denne studien formulerte jeg noen kriterier for utvalget. Først og fremst skulle foreldrene bo på Grünerløkka, uten flytteplaner. For å avgrense videre skulle de bo i delbydelene Grünerløkka øst / vest, Dælenenga eller Rodeløkka, og ha barn som tilhørte skolekretsene Grünerløkka eller Lakkegata (se geografiske avgrensninger i kapittel 4). Videre måtte informantene ha minst et barn mellom 8 og 12 år. Det var viktig at foreldrene hadde barn i skolealder, da det statistisk sett er mange som flytter ut før barna når skolealder og noen i løpet av de følgende første årene. Mye av litteraturen om familier i indre by er konsentrert rundt 'middelklasse'-familier som har valgt å bo sentralt selv om de hadde økonomi til å velge annerledes. Derfor ønsket jeg at informantene mine 'løst' skulle tilhøre denne kategoriseringen. Men mer relevant enn å «tilhøre» middelklassen var det at informantene eide sin egen bolig da tanken var at de da bevisst hadde valgt å investere i eiendom på Grünerløkka og derfor har økonomien og ønske om å bli boende der. Samtidig som de med stor sannsynlighet også har råd til å flytte til andre steder i byen eller utenfor.

I utgangspunktet ønsket jeg å intervju foreldrepar sammen da jeg antok at dette gav mer flyt, diskusjon og noe mer empiri. Etter en stund viste det seg at det ble vanskelig å gjennomføre (mer om dette i kapittel endelig utvalg under). For å rekruttere informanter brukte jeg en strategisk tilnærming for å finne deltakere som hadde egenskaper som var relevante for problemstillingene (Thagaard, 2018: 54). Etersom jeg ønsket å intervju foreldre med barn på nærskolene, forsøkte jeg å kontakte FAU – foreldreutvalget ved skolene for å få kontakt med relevante informanter. Det viste seg imidlertid å være utfordrende å få kontakt med aktuelle foreldre via disse kanalene. Gjennom en anbefaling fikk jeg kontakt med en relevant familie, og det ble videre naturlig å benytte seg av snøballmetoden, som går ut på at de første informantene tipser om andre relevante deltakere (Halvorsen, 2008: 164). Ifølge Halvorsen (ibid: 164) er dette særlig brukt for å forske på blant annet sosiale nettverk. Foreldre har gjerne et relativt stort foreldrenettverk rundt seg på grunn av skole og aktiviteter i nabolaget, og derfor var det praktisk å benytte seg av denne utvalgsmetoden. Til tross for mange tips og kontakter tok det fortsatt mye tid å rekruttere, men dette gikk i orden da jeg fikk hjelp til å til å spre informasjonsskrivet via en facebook-gruppe tilhørende lokalmiljøet.

3.2.2 Endelig utvalg og utfordringer og problemer med utvalget

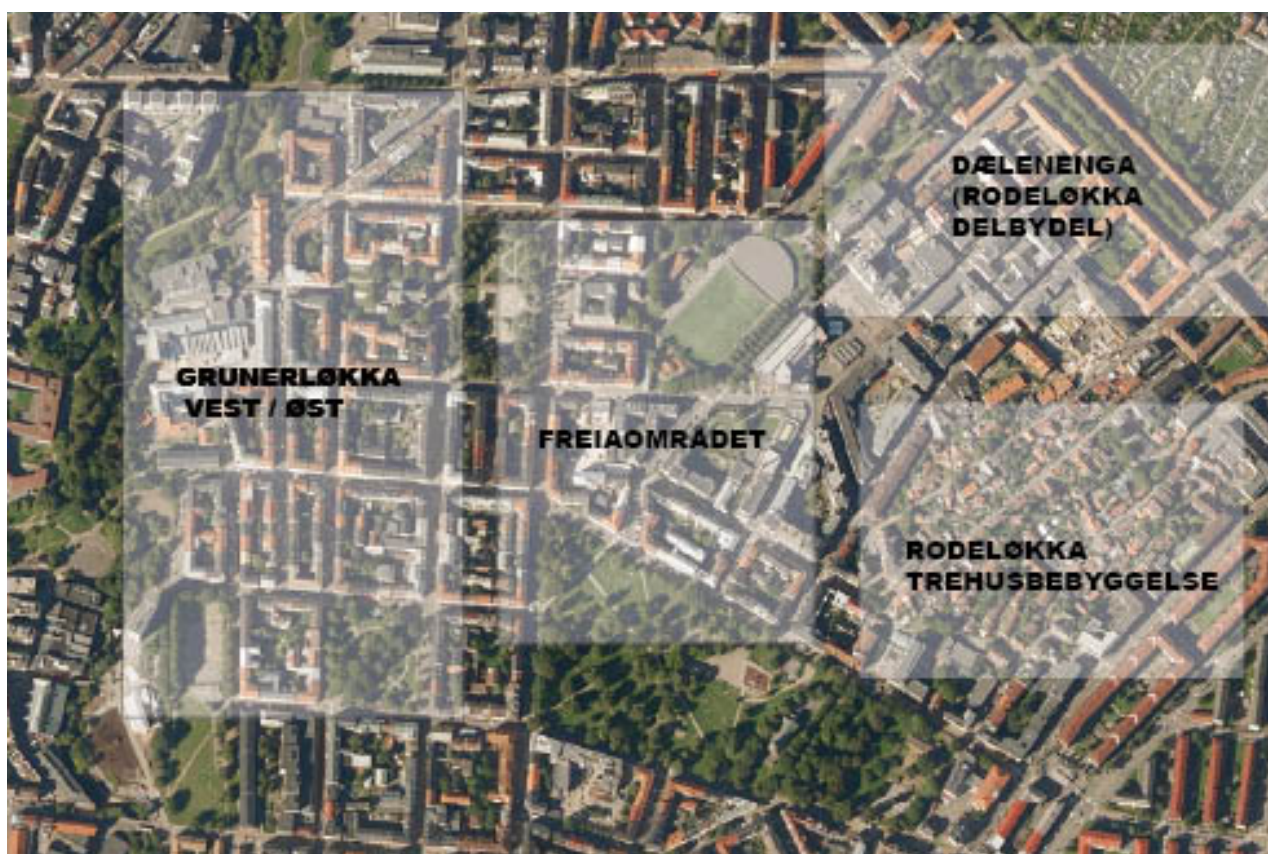
På grunn at det i utgangspunktet var utfordrende å få tak i nok foreldrer og tiden begynte å bli knapp, valgte jeg å utvide kriteriene for utvalget. Kvalitativ forskningsmetode er også eksplorerende og fleksibel og jeg så det videre som en fordel at utvalget ikke ble så homogent som først planlagt. Det endelige utvalget besto av 12 informanter som bodde i forskjellige husholdninger og forskjellige boligtyper, men stort sett alle hadde høyere utdanning, forskjellige jobber i akademisk, forvaltning og kultur.

Det endelige utvalget har noen utfordringer. For det første er det en overvekt av mødre, fire mødre ble intervjuet alene, og fire mødre ble intervjuet sammen med fedre. Dette er muligens en konsekvens av snøball-metoden da en mor tipset meg, og snakket med noen andre mødre som kunne være passende informanter. Videre var det flest mødre som tok kontakt med meg når jeg rekrutterte via internett. I denne sammenhengen spurte jeg om de interesserte også hadde en samboer i husholdningen som ville delta, men dette passet ikke eller lot seg ikke gjøre. Det er også en skjevhet i utvalget knyttet til hvor barna går på skolen, med en overvekt over personer som tilhører Grünerløkka skole, som nok også er et resultat av snøballmetoden og tips fra informanter, samt hvem som kontaktet meg. En tredje utfordring med anonymisering er muligheten for at informantene i denne studien gjenkjenner hverandre. Presentasjonen av utvalget under gir informasjon som er viktig for problemstillingene i denne studien, men har noen karakteristikk som har utfordringer. For å behjelpe dette har jeg laget mer generelle kategorier når det gjelder størrelsesintervall på boliger, og jeg har unngått å identifisere kjønn på barna og utelatt alder på foreldrene.

Under følger en tabell med presentasjon av det endelige utvalget.

Informant	Informasjon	Boligtype	Område, skolekrets for barna på barneskole
Intervju 1: Informanter: mor og far.	Husholdning: Mor, far, barn 11 år. Høyere utdannelse Flyttet til Grünerløkka omtrentlig da de fikk barn.	Stor leilighet. Privat balkong. Lukket kvartalsstruktur.	Grünerløkka vest, Grünerløkka
Intervju 2: Informanter: mor og far.	Husholdning: Mor og far med tre barn, 0, 8, 11. Kreativ utdannelse. Begge har bodd på Grünerløkka før de fikk barn og hele tiden med barn.	Middels leilighet. Ikke privat uteplass. Lukket kvartalsstruktur.	Grünerløkka vest, Grünerløkka.
Intervju 3: Informanter: Mor.	Husholdning Mor og far med to barn, 11 og 15. Universitetsutdannelse. Flyttet til Grünerløkka før de fikk barn.	Stor leilighet med lukket gårdsrom.	Rodeløkka – Freiaområdet. Grünerløkka
Intervju 4: Informanter: mor.	Mor med et barn, 8 år. Universitetsutdannelse Flyttet til Grünerløkka før barnet begynte på skolen. Flyttet fra forstadskommune.	Middels leilighet. Leilighet med markterrasse.	Rodeløkka. Lakkegata.
Intervju 5: Informanter: Mor	Mor og far med to barn, 15, 12. Universitetsutdannelse. Bodde på Grünerløkka før de fikk barn, flyttet intern på Grünerløkka med barn.	Småhusbebyggelse. Stor bolig.	Rodeløkka, Lakkegata
Intervju 6: Informanter:	Mor med to barn, 18, 11. Universitetsutdannelse	Leilighet i lukket gårdsrom. Ikke	Rodeløkka- Freiaområdet Grünerløkka.

Mor.	Flyttet inn i 2017. Bodd i ytre by tidligere.	privat uteplass. Takterrasse.	
Intervju 7: Informanter: Mor og far.	Mor og far. To barn 9 og 11. Universitetsutdannelse Flyttet sammen på Grünerløkka før de fikk barn. Bodd i samme leilighet.	Stor leilighet. Åpen bakgård.	Dælenenga (Rodeløkka delbydel). Grünerløkka.
Intervju 8: Informanter: Mor og far.	Mor og far. To barn 7 og 10. Universitetsutdannelse. Flyttet til Grünerløkka før de fikk barn.	Stor leilighet, med privat uteplass. Ikke lukket bakgård.	Dælenenga (Rodeløkka delbydel). Grünerløkka.

Figur 2: Kart som viser områdene informantene bor (egen illustrasjon, bakgrunnskart Norge i bilder).

3.2.3 Gjennomføring av intervjuer

Boligen vil for mange være en faktor som bidrar til valget for å bli, og jeg så det som en fordel for studien å intervju informantene i sitt eget hjem. Men det viktigste for forskningsopplegget var at informantene kunne velge dette selv, og at de ble intervjuet på et sted som var komfortabelt for dem. Omtrent halvparten av intervjuene foregikk i hjemmet til informantene, og halvparten på kafé eller arbeidsplass. Alle informantene hadde på forhånd fått relevante opplysninger for samtykke, opptak og tematikk for intervju. Jeg begynte hvert intervju med å igjen spørre om det var greit å ta opptak og at de skulle lese igjennom og skrive under på samtykkeskjema (se vedlegg 2). Intervjuet startet med noen enkle bakgrunnsspørsmål om personene, bolig og nabolag. Hensikten med å benytte semi-strukturert intervju med temaguide er å få informantene til å snakke mer fritt. Jeg erfarte at noen foreldre snakket mer uoppfordret enn andre, og at det ble noe mer flyt og diskusjon der begge foreldrene var med.

3.3 Analyse av datamaterialet

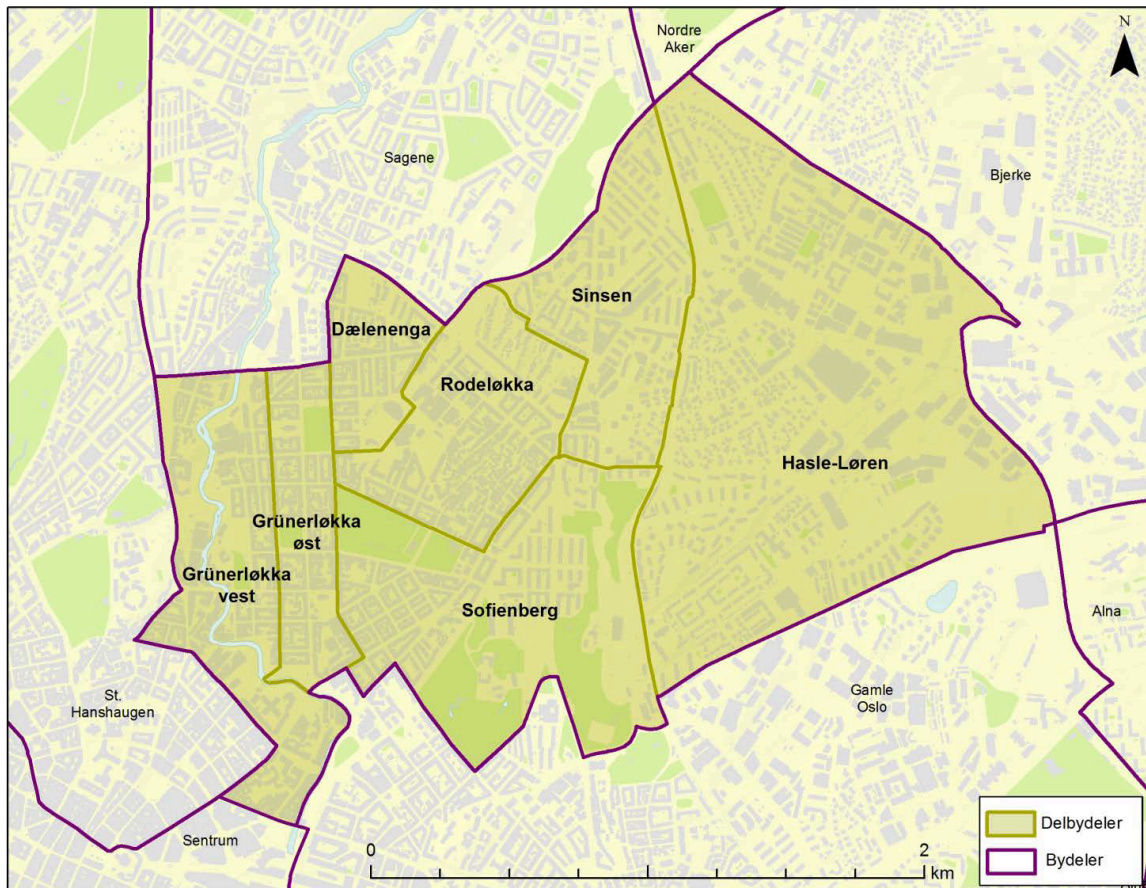
For å analysere datamaterialet mitt valgte jeg først å ta lydopptak av intervjuene og transkribere dem etterpå. Transkribering er å «gjøre lyd- eller videoopptak om til tekst» (Tjora, 2012: 232). For å analysere de utskrevne intervjuene valgte jeg først å bruke kodeord for å kategorisere ulike utsagn som var relevante for mitt teoretiske rammeverk. Før jeg brukte fargekoder til å organisere dataen i færre kategorier, kalt hovedkategorier for videre analyse. Følgende ble fargekodet etter temaer som var viktig i intervjuene: bakgrunn om familiene, bolig og flytting, infrastruktur, skole og tilgjengelighet. Kombinasjonen av kodeord og fargekoder gav meg oversikt over empirien og hjalp meg til å analysere

3.4 Validitet og reliabilitet og etikk.

Som beskrevet i forordet har jeg selv vokst opp på Grünerløkka og har dermed god kjennskap til området og temaet. Dette kan både være en fordel og ulempe, og på alle måter en faktor man bør være klar over. Tjora (2012: 203) mener at en forskers kunnskap kan være en ressurs, men at forskerens kunnskap må komme frem i analysen. Kunnskapen om området har gjort meg engasjert og interessert i studien, og det må bemerkes at det er en god stund siden jeg selv har vokst opp på Grünerløkka, og at mye kan ha forandret seg. Jeg hadde en målsetning om å være mest mulig åpen og klar over min posisjon, og kritisk tenke over mine predisposisjoner.

Reliabilitet handler om «vurdering av forskningens pålitelighet», om forskningen som er gjort er troverdig (Thagaard 2018: 187). Min kunnskap om, og engasjement for temaet kan påvirke kvaliteten i forskningen. Man må være klar over hvordan posisjon man har i forhold til hva og hvem man forsker på (Tjora 2012: 204). Validitet handler om «vurdering av grunnlaget for forskningen» (Thagaard 2008: 189), om det forskeren kommer frem til har en gyldighet, og er relevante for de problemstillinger man har formulert (Tjora 2012: 207). Denne kan styrkes ved å være kritisk til egen analyse, få andre til å være kritisk til egen analyse og ha en transparent forskningsprosess. Jeg har forsøkt å bevare reliabilitet og validitet ved blant annet å være klar over min egen posisjon i denne forskningen og være nøye på å være kritisk til min egen analyse av intervjuer. Ønsket er at studien kan ha en overførbarhet for andre tette byområder og en verdi for videre planlegging av den kompakte byen hvor det også skal være plass, tilbud og godt for familier å bo og barn og vokse opp.

Kapittel 4. Oppgavens studieområde

Figur 3: kart over Grünerløkka og delbydeler (Bydel Grünerløkka 2016).

4.1 Et overblikk

Grünerløkka er navnet på både et boligstrøk og en bydel i Oslo beliggende i indre by øst (Tvedt mfl., 2010: 216). I selve bydelen bor det over 61.000 innbyggere (Oslo kommune, 2019a). Strøket Grünerløkka, som er fokuset i denne oppgaven ligger øst for Akerselva og strekker seg fra Sannerbrua i nord til Nybrua i sør (Tvedt mfl., 2010: 216). Grünerløkka er et flerfunksjonelt område med blant annet bolig og næringsvirksomhet der Thorvald Meyers gate og Markveien er viktige gater for handel og tjenestetilbud (ibid: 216). Grünerløkka vokste frem under industrialiseringen på 1800-tallet, og flere industribedrifter plasserte seg langs Akerselva.

Under byutvidelsen i 1858 ble Grünerløkka underlagt Christiania og strøket ble da innlemmet under Christianias murtvang (Tvedt mfl., 2010: 216). Noe trehusbebyggelse hadde blitt bygget nederst på Grünerløkka i all hast før byutvidelsen. I 1861 kjøpte grosserer Torvald Meyer store deler av Grünerløkka og startet bygging av murgårder med reguleringsplan tegnet av stadskonduktør Georg Andreas Bull. Meyer gav også kommunen tomter til skole, parker og kirke (ibid: 216). En rekke saneringsforslag kom på bordet på 1900-tallet, allerede på 1930 tallet og senere på 70-tallet. Standarden på leiegårdene ble betraktet som så dårlig at sanering og bygging av moderne boligblokker fremsto som reell løsning for å forbedre kårene på Grünerløkka (Moe og Martens, 2018: 255).

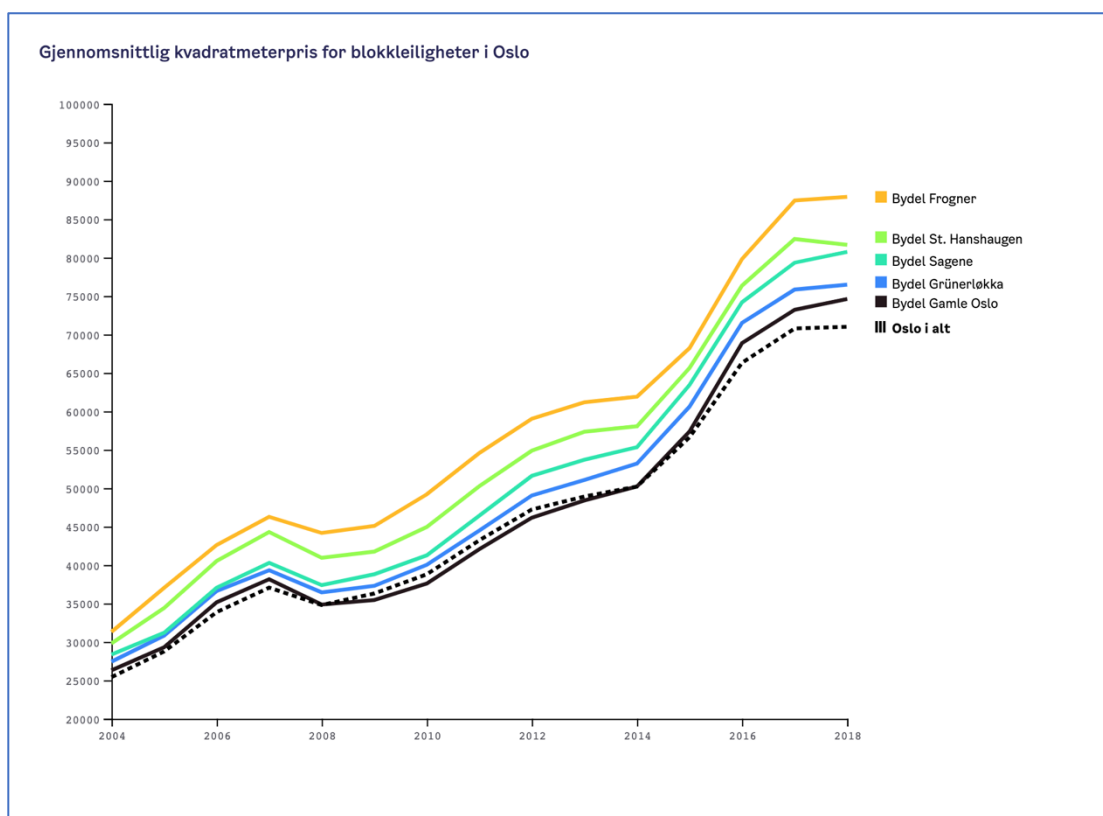
Saneringsplanene møtte mye motstand både fra beboere, akademikere og andre med interesse for området. Etter hvert flyttet fokuset seg fra sanering til bevaring. Man ønsket seg en byfornyelse på beboernes premisser (Moe og Martens, 2018: 256). På 80-tallet startet det en omfattende offentlig byfornyelse av Grünerløkka. «Byfornyelsen ga området bedre boligstandard, gårdsrom og balkonger» (Haslum, 2005: 208-209). Byfornyelsen sørget for opprydding av bakgårder med rivning av bakgårdbebyggelse, minstestandard for leiligheter og etablering av privat bad. De slite leiegårdene skulle få en 30-årsstandard (Børrud, 2005: 275). Børrud (ibid: 275) kaller denne byfornyelsen del en av gentrifiseringen på Grünerløkka. Del to omhandler en ny interesse for å investere i området på 1990-tallet som førte til forandringer i befolkningen og stedets form (ibid: 278).

4.1.1 Demografi og flytting

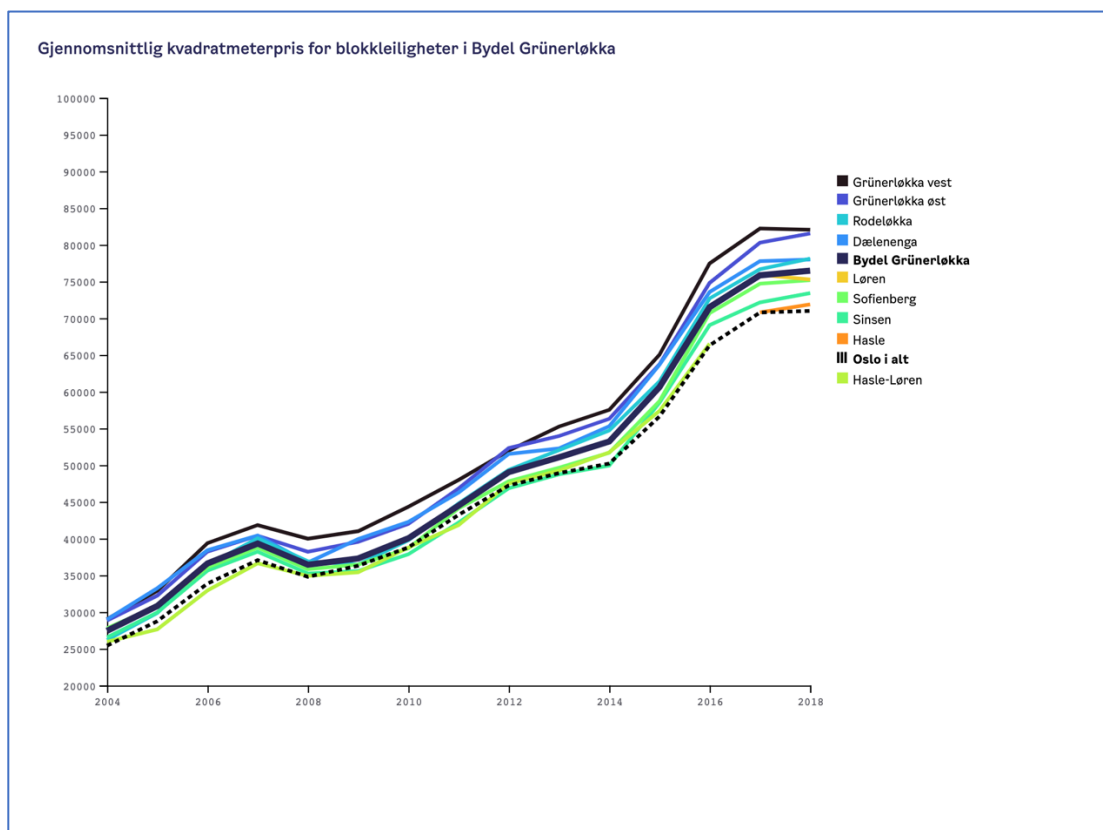
Statistikk fra de senere årene viser at befolkningen i bydelen økte fra 42 128 til 60 844 fra 2008 til 2019. I en publikasjon kalt *Bydel Grünerløkka, faktaark om befolkning, levekår og bomiljø* (bydel Grünerløkka, 2016) presenteres det noen sentrale fakta om bydelen og delbydelene på Grünerløkka som er nyttig å ta med her. Demografien på Grünerløkka viste at «unge voksne» utgjorde 28 % av befolkningen i 2016 (ibid: 2). Det var samtidig en tendens i flyttemønsteret at utflyttingen var høy blant barn under 6 år og voksne mellom 30-49 år, samt at det var høy innflytting mellom 20-29 år. Tallene gir en indikasjon på at det er en ung befolkning på Grünerløkka, og at mange familier flytter ut før barnet begynner på skolen. En ung befolkning indikerer kanskje at det er mange som ønsker å bo her når de er studenter, unge eller før de får barn. Når de går over i en annen livsfase er det mange som flytter.

Bydelsfakta presenterer levekår som i publikasjonen inkluderer, innvandring, utdanningsnivå, funksjonsevne, sysselsatte, fattige, trangbodde og dødsrater Om levekår oppsummerer bydelsfakta at Grünerløkka ligger under bygjennomsnittet for «ikke sysselsatte, ikke fullført videregående skole, lav utdanning og redusert funksjonsevne». Samtidig har bydelen høyere andel med «barnefattigdom, dødsrater, ikke-vestlige innvandrere med kort botid og trangbodde» (ibid: 4). Grünerløkka har også en mangfoldig befolkning der 35 % av befolkningen hadde innvandrerbakgrunn i 2016. Befolkningen har og vokst med hele 65 % innbyggere fra 2001-2016 (ibid: 2). I 2019 (Oslo kommune, 2019a) var det i gjennomsnitt 6,9 % barn i alderen 6-17 år i bydel Grünerløkka. Til sammenligning var det 12 % i Oslo, 6,3 % i bydel Sagene, 8,7 % i bydel Gamle Oslo, 6,4 % i bydel St. Hanshaugen og 6,5 % i bydel Frogner. Det er viktig å påpeke at det er forskjeller innad i bydelene, både i andel barn og bebyggelsessammensetning i delbydelene.

Under viser figur 4 og 5 økning i gjennomsnittlig kvadratmeterpris for blokkleiligheter i Oslo og for delbydelene i bydel Grünerløkka. Grafene viser markant prisvekst, samt at bydelen ligger over gjennomsnittet for Oslo og at delbydelene Rodeløkka, Dælenenga og Grünerløkka øst og vest har høyest pris innad i bydelen.

Figur 4: Gjennomsnittlig kvadratmeterpris for blokkleiligheter i indre bydeler og Oslo (hentet fra bydel Grünerløkka 2017)

Figur 5: Gjennomsnittlig kvadratmeterpris for blokkeleiligheter i Bydel Grünerløkka (hentet fra bydel Grünerløkka 2017)

4.2 Administrative grenser, delbydeler og skolekrets

Grünerløkka bydel er delt opp i åtte delbydeler (bydel Grünerløkka 2017) (figur 6).

I henhold til problemstillingen og oppgavens omfang har jeg valgt å avgrense bydelen geografisk til delbydelene Grünerløkka øst / vest, Dælenenga og Rodeløkka. En todelt vurdering ligger bak valget. Bymessig er det disse områdene som kan bli betraktet som Grünerløkka, de er tettast og har bredeste tjenestetilbud. Rodeløkka og Dælenenga er noe mindre flerfunksjonelt, men ligger også veldig sentralt, øst for Grünerløkka øst og vest. Under følger en kort presentasjon av de ulike delbydelene. Alle nøkkeltall er hentet fra bydelsfakta (Oslo kommune 2019a), og flybilder fra google maps (2019). I Statistikken omfatter eieformen eie andel/ aksjeleiligheter og selveier.

Dælenenga

Figur 6: Flybilde av Dælenenga

Dælenenga ligger plassert mellom Rodeløkka (mot øst) og Grünerløkka (mot vest) og er et «bolig- og forretningsstrøk i Oslo» (Tvedt, 2016). Dælenenga er også navnet på idrettsplassen på Grünerløkka som man ser på flyfotoet.

Nøkkeltall:

Befolkning: 4468 (+ 544 personer siste 10 år)

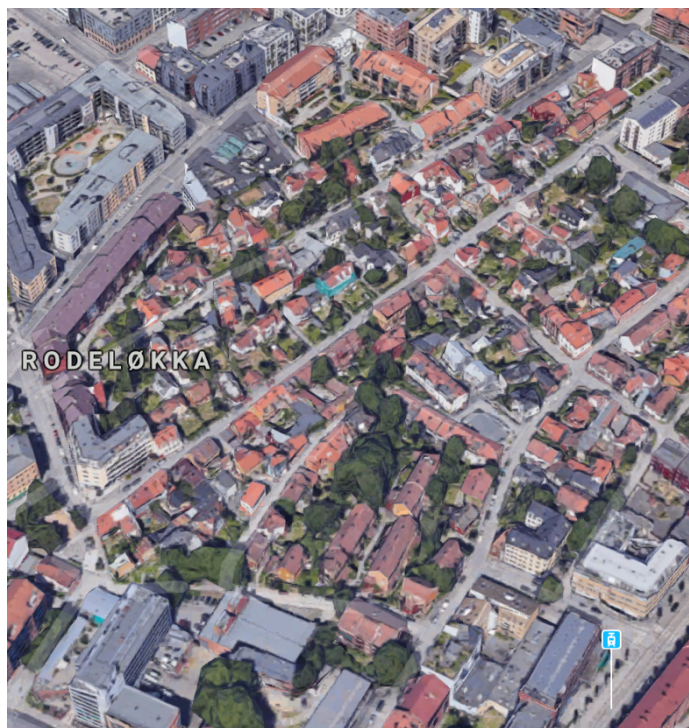
Eierform leie / eie: 48% / 52%

Trangbodde: 14,3%

Kommunale boliger: 10,4%

Andel barn mellom 6-17 år: 6,3 %

Rodeløkka

Figur 7: Flybilde av Rodeløkkas trehusbebyggelse

Rodeløkka blir kategorisert som et boligstrøk, plassert mellom Københavngata, Dælenengata, Trondheimsveien og Helgesens gate (Tvedt mfl., 2010: 468). Strøket skiller seg ut med trehusbebyggelse fra 1860. Trehusene ble bygget før Rodeløkka ble innlemmet i byen, med gjeldene murtvang. Deretter ble det også ført opp en del leiegårder på 1930-tallet (ibid: 468).

Nøkkeltall

Befolkning: 9555 (+ 2949 personer siste 10 år)

Eierform leie / eie: 43% / 57%

Trangbodde: 14,3%

Kommunale boliger: 6,2%

Andel barn mellom 6-17 år: 6,6 %

Grünerløkka øst og vest

Figur 8: Flybilde av Grünerløkka

Beskrivelsen Grünerløkka øst og vest omfatter hovedsakelig beskrivelsen av Grünerløkka over. Strøket Grünerløkka består hovedsakelig av leiegårdsbebyggelse fra slutten av 1800-tallet. Området er karakterisert av grøntarealer langs Akerselva, Birkelunden og Olaf Ryes plass. Mye kulturtilbud, restauranter, kafeer og barer. Grünerløkka skole og Paulus kirke ligger vis-a-vis hverandre på hver sin side av Birkelunden.

Øst:

Befolkning: 5370 (+ 864 siste 10 år)

Eierform leie/ eie: 48%/ 52%

Trangbodde: 13,2%

Kommunale boliger: 3,3 %

Andel barn mellom 6 og 17 år: 6,1 %

Vest:

Befolkning: 8397 (+ 2214 siste 10 år)

Eierform: 56%/ 44%

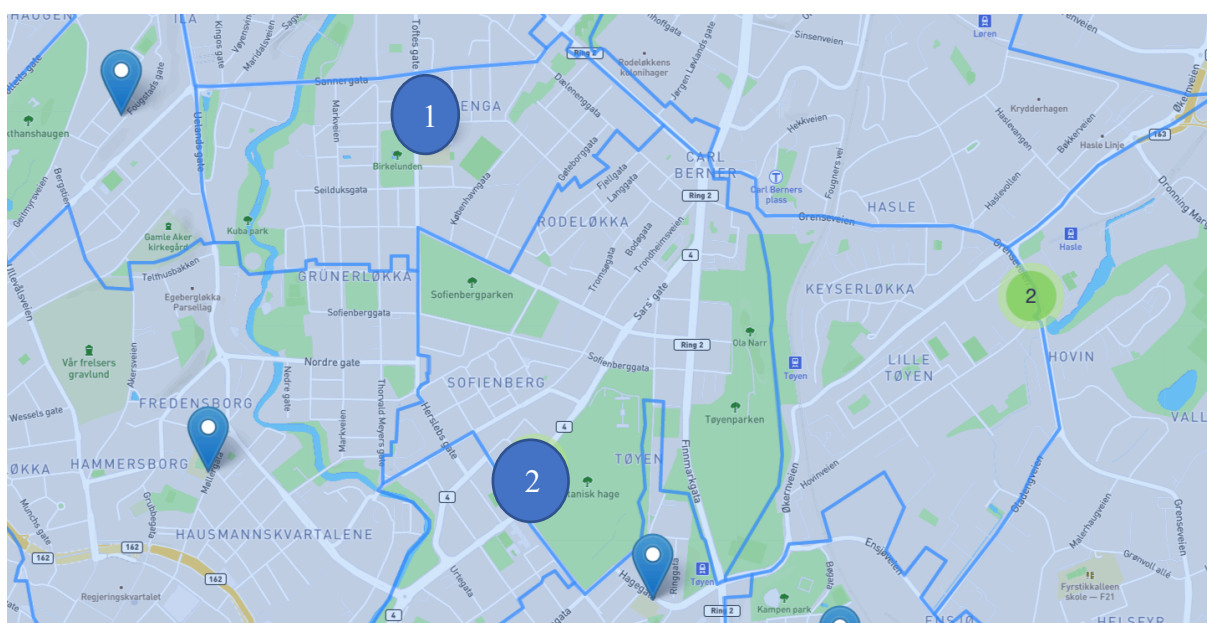
Trangbodde: 18,2 %

Kommunale boliger: 4,3 %

Andel barn mellom 6-17 år: 5,8 %

4.2.1 Skolekrets

I Grünerløkka bydel finnes det flere barneskoler, samt noen ungdomsskoler. Barna som bor på Rodeløkka, Grünerløkka og Dælenenga tilhører stort sett skolene Grünerløkka, Lakkegata og Møllergata, bestemt etter bostedsadresser. Hvilken skole som er nærskolen bestemmer og hvilken ungdomsskole man sogner til. Både Grünerløkka og Lakkegata tilhører Sofienberg, mens elevene på Møllergata tilhører enten Sofienberg eller Fagerborg etter hvor de bor (oslokommune, u.å. b). Kartet under viser skolekretsavgrensing for barneskoler i indre by, med skolene Ila, Møllergata, Grünerløkka, Lakkegata, Vahl og Tøyen vist i utsnittet, samt Sofienberg ungdomsskole.

Figur 9: Kart over skolekretser. Grünerløkka nr. 1 og Lakkegata nr. 2 (hentet fra Oslo kommune u.å. b)

Skole	Antall elever 2018	Andel elever med minoritetsbakgrunn 2018	Elevundersøkelsen: trivsel, 2018-19 (7. klasse)
Ila	529	34,8	4,5
Oslo totalt	-	38,6	4,3 (4,2, 10. trinn)
Sagene	567	41,8	4,4
Kampen	539	42,9	4,2
Grünerløkka	518	45,6	4,3
Lakkegata	431	52,2	4,1
Sofienberg	402	56,2	4,0 (10. trinn)
Gamlebyen	331	58,3	4,1
Møllergata	284	77,2	4,5
Tøyen	522	87,5	4,0
Vahl	289 (2013)	99,3	4,6

Tabell 1: Noen karakteristikk ved skolene i studien og i nærheten (tall hentet fra Utdanningsdirektoratet)

Kapittel 5. Relevante planer og dokumenter på

kommune- og bydelsnivå

Planer på ulikt styringsnivå som kan fungere som mål på kvaliteter for familier i indre by generelt, og Grünerløkka spesielt. Gjennomgangen kan gi et innblikk i hvilke mål som er relevante for særlig familier og hvilke definisjoner og formuleringer som brukes.

5.1.1 Oslo Kommune

Ved å se på hvilke mål og normer kommunen har for byutvikling kan man få en idé om hvilken by Oslo ønsker å være og hvordan de ønsker å inkludere barnefamilier og sikre gode oppvekstmiljøer, bomiljøer og bokvalitet i indre by. Under vil jeg se på gjeldene kommuneplan, leilighetsfordelingsnormen og norm for utearealer.

5.1.2 Kommuneplanen. Vår by, vår fremtid

Kommuneplanen er Oslo kommunes overordnede styringsdokument, og planens visjon er at «Oslo skal bli grønnere, varmere, mer skapende og ha plass til alle». Kommuneplanens arealdel er juridisk bindende for hele Oslos areal, og bygger på byutviklingsstrategien formulert i samfunnsdelen (Oslo kommune, 2019b: 6,12). Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt av Oslo bystyre 30. januar 2019 og beskriver kommunens ønskede utvikling mot 2040 (Oslo kommune, 2019b: 4). Planen har fire hovedmål og strategier mot 2040; en grønnere by, en varmere by, en mer skapende by og en by med plass til alle (ibid: 2). Jeg vil kort gjøre rede for disse temaene og trekke frem noen uttalelser som er spesielt relevant for barn og unge og byutvikling.

En grønnere by

Oslo skal bli grønnere mot 2040 og byvekst skaper press på blå-grønn-infrastruktur og klimaendringer skaper utfordringer som det må iverksettes tiltak for (ibid: 16). En grønnere by omfatter også at barn skal ha gode og trygge skoleveier med mulighet til å gå eller sykle. Barn skal også ha «mulighet til naturopplevelser i hverdagen nær der de bor, og utearealer på skolene skal romme mange funksjoner og muligheter, både til skole- og fritidsbruk» (ibid: 18)

En varmere by

Kommuneplanen peker på en inkluderende samfunnsutvikling for å få til en varmere by, for eksempel ved å lage attraktive byrom. For barn og unge fremheves fritidsklubber, og at skoler og barnehager også kan brukes etter skole og barnehagetid (ibid: 24). Oslo har et stort mangfold i befolkningen og det er store forskjeller i levekår og barnefattigdom i byen, dette skal blant annet bekjempes med «tidligere innsats overfor barn og unge og en byutvikling som bidrar til større sosial balanse på tvers av byen» (ibid: 24).

En mer skapende by

En mer skapende by handler om innovasjon, utdanning og kultur, kommunen vil legge til rette for at barn gis flere muligheter til kreativ utfoldelse, blant annet ved å tilrettelegge for tilbud som kulturskoler (ibid: 29).

En by med plass til alle

En by i vekst der det skal være plass til alle må det bygges og sikres boliger til variert befolkning, også barnefamilier. Det er behov for arealer til infrastruktur, det nevnes at Oslo har lavere dekning av idrettsanlegg enn resten av landet og at dette er tydeligst indre by, samt at flere anlegg er i for dårlig stand (ibid: 34). Innen år 2040 skriver kommunen at de skal ha «sørget for at det er nok plass til barnehager, skoler og annen kulturell- og sosial infrastruktur i alle nabolag (ibid: 35)

Byutviklingsstrategi

Kommunens byutviklingsstrategi i samfunnsdelen skal legge grunnlag for den juridisk bindende arealdelen som er under revisjon. Et punkt i strategien er smart byutvikling, gjennom sambruk der blant annet skolebygg og skolers utearealer blir nevnt som viktige arenaer for bruk utover skoletid og spesielt i indre by. Strategien problematiserer også arealknapphet i en tett by (ibid: 46). Et annet punkt er *Hverdagsbyen – nabolagsverdier og enklere liv*, som handler om at nabolag skal være tilgjengelige og ha til nærhet hverdagens funksjoner (ibid: 47). Arealstrategien går hovedsakelig ut på byutvikling innenfra og ut som

betyr at utviklingen og fortetting skal skje i sentrale områder og der det er god kollektivdekning (ibid: 52, 54).

5.1.3 Dokument: evaluering av bruk og effekt av leilighetsfordelingsnorm

Leilighetsfordelingsnormen er et verktøy for kommunen for å få til ønsket byutvikling og et godt bomiljø (Oslo kommune, 2016: 11). Selve hensikten med normen er «en variert boligsammensetning for stabile bomiljøer». Spesielt relevant i denne studien er normens krav om å bygge større leiligheter i indre by med tanke på å gjøre indre by mer attraktivt for barnefamilier (ibid: 12). Gjeldene norm er fra 2013 og inkluderer bydel Grünerløkka, Gamle Oslo, Sagene og St. Hanshaugen (ibid: 9). I nevnte bydeler skal det etter normen settes krav om at det bygges minst 40 % leiligheter over 80 m² (store leiligheter²). Mangel på store leiligheter i indre by kan være en faktor som bidrar til utflytting (ibid: 34), men det er også en utfordring å bygge nye og flere store boliger i allerede tette strøk. Rapporten konkluderer med at det har vært en økning i antall barnefamilier i normområdet, og at det har blitt bygget flere større leiligheter og færre små leiligheter i normområdet (ibid: 40).

5.1.4 Dokument: utearealnormer –

Normer for felles leke- og uteoppholdsarealer for boligbygging i Oslo.

Gode utearealer er viktig i den tette byen. Kommunen har utformet en norm med hensikt å sikre «gode uteoppholdsarealer i nye boligprosjekter (..)» (Oslo kommune, 2018: 4). Normen gjelder altså for nye boligprosjekter, men studien har relevans for å få et innblikk i hva kommunen anser som gode utearealer og god fortetting i Oslo. I teksten står det også at Oslo kommune vil utvikle områder der det er attraktivt å bo i forskjellige livsfaser, også med barn. Det skal være uterom som oppleves attraktive for alle (ibid: 4). Normen deler opp byen i områdetyper etter tetthet som har ulike krav. Grünerløkka plasseres i områdetype tett og funksjonsblandet. Normen gir uttrykk for at «utearealer for plasskrevende aktiviteter for eldre barn kan ikke alltid oppnås på egen tomt i tettere byområder».

² Over 80 m² defineres som store boliger i størrelsesintervall tilpasset normen (s. 42)

5.2 Bydel Grünerløkka

Bydelen har også noen planer på lokalt nivå. Handlingsplanen *Tiltaksplan for grønn bydes- og nærmiljøutvikling (2017-2019)* (Bydel Grünerløkka 2017) har fire hovedområder, grønn bydel, bo- og oppvekstmiljø, møteplasser og frivillighet og medvirkning. Tiltaksplanen inneholder en situasjonsbeskrivelse av Grünerløkka, der to faktum relevant for barn og unge bør fremheves: «det skal være godt å være barn i bydelen, derfor er det viktig med trygge leke- og aktivitetsarenaer i nærmiljøet og at i utbyggingsprosesser opplever bydelen at perspektivene fra barn og ungdom kan bli uteglemt, og at det er behov for flere sosiale og inkluderende møteplasser». Under det grønne nevnes trygge skoleveier og gode sykkelmuligheter. Statusbeskrivelse under frivillighet og medvirkning fremhever at ungdomsperspektivet kan glemmes i utforming av møteplasser. Et av tiltakene som er foreslått er «flere fritidsklubber». Økonomi kan også være en utfordring og et hinder for barn og unge å delta i kulturtilbud. Folkehelseplanen (Bydel Grünerløkka 2018) viser til at Grünerløkka er en bydel med store forskjeller i levekår og inntekt, og med høy andel barnefattigdom (ibid: 1). Hovedmålsetning for bedre folkehelse i bydelen er at «innbyggerne opplever god helse og trivsel, uavhengig av hvem de er og hvor de bor i bydelen».

5.3 Kort oppsummering

Før jeg går inn i neste kapittel som er analyse av innsamlet datamateriale vil jeg presentere de momentene jeg synes er viktigst fra planene og dokumentene. Planene gir et bilde på at Oslo vokser, er en by med ulikheter og at det er press på areal, og at noen av disse problemene er større i indre by. Planene fremhever behov for infrastruktur og møteplasser og at det må sikres boliger for en sammensatt befolkning. Normene gir inntrykk av at kommunen ønsker at flere barnefamilier skal bo i byen og at det må bygges store nok leiligheter i nye prosjekter i byen og at det må være kvalitet i uterom.

Kapittel 6. Analyse

I denne delen blir det empiriske materialet fra datainnsamlingen presentert. For at informantenes utsagn skal komme tydelig frem har jeg brukt kursiv skriftform der sitater er innarbeidet i analysen. Kapittelet begynner med å gi en oversikt over familiene, deres bakgrunn og hvorfor de valgte å bosette seg på Grünerløkka. Deretter vil funn knyttet til temaene tilgjengelighet, infrastruktur og skole bli presentert, etterfulgt av noen generelle funn om bokkvalitet. Analysekapittelet avsluttes med en diskusjon rundt funnene som er gjort i denne studien.

6.1 Bakgrunn – hvem og hvorfor

Lilius (2019: 60) hevder at forskning på barn i indre by har konsentrert seg rundt work-life-balansen og foreldrenes «preferanser for en urban livsstil». Tidsgeografiske fordeler blir og trukket frem av Boterman mfl. (2010: 696) som en av tre teoretiske forankringer om familier i by. I tillegg blir foreldrene identifisert til å ha høy sosial kapital og inneha «urban» identitet. Flere teoretikere forsøker å kategorisere familier som har bosatt seg i indre by, hvor blant annet (Karsten 2003, 2013) har foreslått uttrykket YUPPS (young urban professional parents) for å beskrive foreldre som velger å bli boende i byen etter de har fått barn, og kombinere foreldreskap, karrieremuligheter og de urbane kvalitetene de har lært seg å sette pris på.

Før jeg går nærmere inn på analysen tilknyttet temaene infrastruktur, tilgjengelighet og skole vil jeg gi en oversikt over foreldrene bosatt på Grünerløkka. I metodedelens er utvalget overordnet presentert i en tabell som sier noe om utdanningsnivå, antall barn, bolig og hvilke nabolag de tilhører. Her vil denne informasjonen suppleres og analyseres for å få en oversikt over hvem disse familiene er og hvorfor de bosatte seg på Grünerløkka. I tillegg vil det reflekteres litt rundt bolig og boligvalg og en redegjørelse av hvordan informantene oppfatter Grünerløkka og nabolaget sitt som sted.

6.1.1 Kort om familiene og deres valg om å flytte til Grünerløkka

Familiene på Grünerløkka bor i husholdninger som varierte i antall barn og voksne, noen eneforelderhusholdninger, de fleste to foreldre. Informantene har stort sett universitetsutdanning på masternivå eller jobber frilans innen kreative bransjer. De fleste foreldrene jeg intervjuet var ikke selv fra Oslo, men hadde flyttet hit av forskjellige grunner enten før, eller da de fikk barn. De som vokste opp i Oslo, eller delvis vokste opp her, hadde ikke en sammenlignbar

oppvekst som sine barn, men har bodd i forsteder i øst og vest. Flere informanter hadde vokst opp i hus i, eller i utkanten av, andre norske byer av ulik størrelse.

Alle familiene har bodd på Grünerløkka i ulikt antall år og et fåtall har vært tilflyttere de senere årene. I noen familier har en av foreldrene, eller begge bodd på Grünerløkka flere år før de fikk barn. Begrunnelsene for at de bosatte seg på Grünerløkka strekker seg fra motivert til tilfeldig. Et eksempel på det sistnevnte var:

Far: det var jo litt tilfeldig at vi flyttet til Grünerløkka og ikke til Gamlebyen eller Tøyen

Mor: Vi så litt andre plasser men det var sånn sentrum øst.

(..) men det trengte ikke akkurat være her. Og vi hadde ikke lyst til å bo i Markveien eller Thorvald Meyers, vi hadde lyst til å bo sentralt øst men stille og rolig (intervju 7).

Også et annet par legger vekt på at det var litt tilfeldig at de havnet akkurat på Grünerløkka. De hadde ikke noe særlig kjennskap til Grünerløkka fra før, det viktigste for dem var i utgangspunktet å bosettes seg sentralt i byen. «(...) *da var det egentlig litt tilfeldig at vi havnet på Grünerløkka, fordi vi tittet på St. Hanshaugen, Bislett*» (intervju 1). En dialog mellom en mor og far viser også at valget ble litt tilfeldig når paret valgte å kjøpe leilighet.

Far: jeg tror det er litt tilfeldig hva man finner og hva man får og hva som dukker opp.

Mor: hva man faller for, for det var ikke noe sånn at vi absolutt ville flytte til Grünerløkka var det det?

Far: nei

Mor: sentralt ville vi bo egentlig (intervju 8).

Familien fant en leilighet «*som var ganske spesiell*» og bestemte seg relativt raskt for å kjøpe, de var også tilbøyelig for å bosette seg øst for St. Hanshaugen. For en annen familie var også type leilighet en viktig faktor når de flyttet til Grünerløkka, i tillegg til at de ville bo mer sentralt ville de ha et nybygg. «*Ja, det var litt kombinasjon av flere ting. Min mann hadde veldig lyst til å bo der. (...) også var det det at vi hadde lyst til å bo mer sentralt*» (intervju 6). For en tredje familie var Grünerløkka et selvsagt valg, men da familien skulle flytte internt i strøket var valget tilfeldig. «*Nei altså, det var tilfeldig at det ble her på Grünerløkka men vi ville jo bo på Grünerløkka, det hadde ikke blitt andre steder. Det var bestemt*» (intervju 3). En fellesnevner for alle familiene var nok uansett ønsket om å bo sentralt i by, og Grünerløkka var et av alternativene av steder der de kunne realisere det. I tillegg var det for noen kombinasjonen av sentralitet og leilighetstype og tilgjengelighet av leiligheter en faktor.

Flere familier hadde også bodd i flere forskjellige leiligheter på Grünerløkka, enten sammen med familien eller før de fikk barn. Alle eide leilighetene sine. Flertallet av informantene bodde i leiligheter som i leilighetsfordelings-definisjonen vil bli kategorisert som store (over 80 m²), størrelsene varierte fra ca. 47 til ca. 130 m² hvor de største var småhus og sammenslåtte leiligheter. Behovet og mangelen på store leiligheter ble fremhevet av flere informanter og at prisen for flere kvadratmeter fort ble veldig høy. Et par som ønsket seg en større leilighet sa at det «*var ganske vanskelig å finne*» og at «*det finnes jo ikke så mange store leiligheter*» (intervju 1). Dette ble også påpekt av en annen informant når familien skulle flytte internt på Grünerløkka, at det var få store leiligheter før, men «*litt mer nå*» (intervju 3). Å finne store leiligheter kunne både være vanskelig og dyrt, en familie som bodde på stor plass reflekterte rundt om de kunne bodd i en treroms for eksempel. I kontekst av måter å øke attraktiviteten for barnefamilier.

Far: (...) men kunne vi bodd på en treroms?

Mor: nei, hadde nok ikke det.

Far: det er jo det, treroms finnes det mye av, men skal du ha fire så begynner det å bli vanskelig.

Fryktelig dyrt.

Andre valgte å bo trangere for å fortsatt bo på Grünerløkka. Familiene i denne studien bodde i varierte boligformer, hvorav ca. halvparten hadde privat uteplass og de fleste hadde eget soverom til hvert barn. Noen av boligene hadde tilgang på trygge lekeområder, for eksempel i bakgård (kommer mer tilbake til dette i kapittelet om infrastruktur). Foreldrene var stort sett fornøyd med størrelsen på boligen sin. For eksempel kommenterte en forelder på

Far: Ja, det er helt topp. Jeg ser faktisk ingen grunn til å flytte overheadet. Det absolutt ingen fordeler, altså det eneste er at man kan få noe flere kvadratmeter, men det kan man få her og for så vidt hvis man punger ut (intervju 2).

En mor hadde flyttet fra et nabolag til et annet på Grünerløkka og samtidig solgt seg ned i boligstørrelse.

Jeg tenker jeg er trofast mot byen men ikke nødvendigvis mot leiligheten. Ser for meg bo i forskjellige leiligheter, så der jeg bor nå har jeg jo bare bodd siden desember. Så i den forrige hadde jeg større plass, men der var det andre ulemper igjen (intervju 4).

Familiene er med i studien fordi de mener de ikke har noen fremtidige planer om å flytte fra Grünerløkka. Men det utelukker ikke at noen av familiene vurderte flytting på et tidligere tidspunkt, vurderte andre steder i utgangspunktet eller kom som tilflyttere de siste årene. Over har det å flytte fra sentrum blitt definert som «normen» og normalen i flyttemønsteret, og fortsatt flytter størsteparten av familiene ut før første barn starter på skolen. De informantene som vurderte flytting etter de fikk barn, flere barn eller barna ble større vurderte både større leiligheter i samme, eller nærliggende områder, eller flytte ut. For eksempel fortalte et par at de *«alvorlig var å så på hus» (intervju 7)* i ytre by da de skulle få et barn til, men bestemte seg for å bli da de trivdes så godt; *«her var det veldig behagelig å være. Her var det folk, det var butikker, det var kaféer (...). Mor: det var henting og bringing på ti minutter»*. Andre hadde ikke flytteplaner, de hadde flyttet inn i boligene sine før de fikk barn og så ikke behov for noe annet eller noe større etterpå. *«Mor: vi hadde god plass, sånn fra før av. Det var liksom ikke noe 'issue' sånn sett. Far: vi hadde ikke trengt noe, det var ikke sånn at det pressa seg på når vi fikk barn. Mor: vi trenger jo egentlig ikke større plass (intervju 8).»* Sånn sett var allerede beslutningen om hvor de skulle bo tatt før paret fikk barn og de meldte seg ikke noe spesielt flyttebehov.

6.1.2 Grünerløkka «en nedpå landsby»

Å få et bilde av hvordan Grünerløkka-beboerne beskriver og erfarer sitt nærmiljø er en god måte å bli litt kjent med hvordan det er å bo der. Grünerløkka har blitt beskrevet med fakta og statistikk (kapittel 4) men de subjektive meningene om stedet kan være helt annerledes. En markant fellesnevner i informantenes uttalelser var at nærområdene deres, og Grünerløkka følt ut som en «landsby», «bygdefølelse» «småby». Dette gikk igjen, eksplisitt eller implisitt, i sju av åtte intervjuer. En mor forteller om logistikken i hverdagen og opplevelsen av en landsby:

(...) vi har jo alt vi trenger på Grünerløkka egentlig. Man trenger egentlig ikke dra til en annen bydel en gang, alt er her. Så for meg oppleves det av og til som at det er bare en liten landsby. Det er liksom vårt revir ned til enden av Markveien, kanskje litt over i Torggata også opp igjen. Det er her man liksom bor» (intervju 8).

Grünerløkka og nabolaget blir en landsby i den forstand at det er korte avstander og at man føler eierskap til et avgrenset areal. Informantene forklarer også landsbyfølelsen i relasjon til å møte kjentfolk:

Gå opp Markveien, eller på Olav Ryes, er jo som å gå i en liten by. Liten landsby. Kjentfolk går overalt og det er veldig hyggelig, god stemning å sette seg ned på kafe med en kopp kaffe også sitte og nikke til folk (intervju 7).

Det å være på «hils» eller møte kjentfolk når man var ute i nærområdet ble fremhevet av flere, samt at dette hadde forandret seg fra før de fikk barn. En tredje oppfattelse av landsbyfølelsen fremhevet «engasjement for nabolag og felles barn» *«Så det er litt sånn mer landsbyfølelse egentlig her på Løkka synes jeg, enn det er i mange småbyer. Det å ta ansvar for hverandres barn og følge opp. Så det synes jeg er veldig bra»* (intervju 4).

6.1.2.1 Et nedpå sted – fullt av foreldre og barn

Grünerløkka blir gjerne sett på som et nabolag der «hipsterne» er en naturlig del av bybildet. (Schierven, i Lilius (2019: 121). Området blir gjerne fremstilt som et «hipster» og «trendy» nabolag i reiseartikler og lignende. «Norges kuleste gate ligger i Oslo» (Nettavisen, 2017). I 2017 skriver Lonley Planet i en reiseartikkel at Grünerløkka er hipstersentral i Oslo, og nå det «by far Oslos mest trendy postkode» (Berry, 2017). I kontrast til denne oppfattelsen mener Lilius (ibid) at også foreldre nå har blitt naturlig å se på Grünerløkka, blant annet basert på observeringer av flere foreldre i bybildet. Det samme uttrykker informantene mine, de beskriver en annen følelse av et annet Grünerløkka enn «ryktene» tilsier. Det belyser noe av det informantene føler om sitt nabolag, de som uttalte seg om det tok «avstand» fra at Grünerløkka var et sånn type sted. Og etter at de ble foreldre, var det heller et Grünerløkka fullt av bekjente foreldre og barn de så. En mor reflekterer over om «hipsterne» har flyttet seg østover i indre by:

Men jeg kjenner meg jo ikke igjen i, men det føler jeg kanskje har blitt litt mindre de siste årene da, at det liksom er sånn hipster-sted. Eller kanskje fordi vi ikke har den samme rytmen som de eller så har de flyttet på seg litt mer østover, de er på Tøyen (intervju 1).

En annen mor fremhever at hun var litt skeptisk til å flytte til Grünerløkka fordi hun hadde litt fordommer om at det var for «hipt», *«hadde kanskje litt fordommer mot at det skulle være så hipt. Men det var det jo ikke i det hele tatt fant vi ut»* (intervju 6). En annen betegnelse som ble brukt var at Grünerløkka var et nedpå-sted

Jeg opplever det som veldig sånn nedpå sted å bo. Selvfølgelig er det mange som snakker om hipsterkulturen, og sånn at det er liksom hypa sted, det er kanskje litt i helgene at man merker det mer, og jeg synes det er veldig sånn, man får lov til å være seg selv (...)

Grünerløkka for flere av informantene var nabolagene deres, med daglig organisering og fullt av andre foreldre og barn. Et tredje perspektiv som noen informanter nevnte var at mennesker som ikke var så kjent på Grünerløkka, eller i byen, hadde noen misoppfatninger over hva stedet egentlig var. Noen av informantene nevnte at Grünerløkka var mye mer enn Markveien og Thorvald Meyers gate. En informant forklarte: *«jeg blir litt sur av den, litt lei av å forklare at Grünerløkka er ganske stort og det er veldig mange som bor her, og det er veldig mange barn» (intervju 4)*. Og en annen forelder sa at noen kanskje ikke visste forskjell på *«Grønland og Grünerløkka» (intervju 1)*. For barnefamiliene er nabolagene mye mer enn de mest kjente stedene, og at flere av de bor ikke i helt der det skjer på Løkka, ble trukket frem. Det fantes mange roligere steder som var mer som boligstrøk. Endelig ble det også trukket fram av en forelder at det var masse «stedsfølelse» på Grünerløkka, sammenlignet med nye utviklingsområder som for eksempel Løren: *«der er det kanskje ikke så mye identitet, sånn stedsidentitet da det må liksom skapes fra bunnen av og det klarer de ikke alltid. Her er det masse» (intervju 8)*.

6.1.3 Forskjeller innad i bydelen

Studieområdet omfatter Grünerløkka, Rodeløkka og Dælenenga, med familier beboende i førstnevnte nabolag. De forskjellige nabolagene er ganske forskjellige i bebyggelsesstruktur, tilgjengelighet og tilbud og er derfor også gjenstand for noe forskjellig oppfattelse. Tre av familiene som ble intervjuet bodde i området rundt Dælenenggata, men i Rodeløkka delbydel. To hadde bodd samme sted siden før de fikk barn, og en hadde nylig flyttet hit fra et annet sted på Rodeløkka. Det ble fremhevet at dette området hadde forandret seg mye, og spesielt i løpet av de årene de lengst bofaste hadde bodd der (13 år, 15 år). For eksempel ble Dælenenggata trukket frem som et oppgradert sted, med mer liv og folk ute i gatene til flere tider av døgnet, og mer barnevennlig i forhold til trafikken. For eksempel var det åpnet tre nye serveringssteder rett ved hverandre i gata, bygd flere lekestativer og flere boliger. En familie forteller: *«far: det har faktisk blitt veldig endra fra vi flytta hit. Mor: kjempestor forskjell fra vi kom hit, altså det var jo bare sånn bilgarasjer og litt sånn, det var mye mer slitent da enn det er i dag» (intervju 8)*. I tillegg til at de nye stedene skaper liv selve Dælenenggata:

Den var jo veldig d . Også har den fått litte granne liv nå. Det har kommet et hus med tre utesteder, en kafe, en restaurant og en pub (...)- Så nå er det litte granne liv i gaten og det synes jeg egentlig er litt hyggelig på kvelden at det er litt folk (intervju 7).

Rodeløkka-nabolaget med sin trehusbebyggelse skiller seg nok fysisk mest ut. Kanskje det stedet som gav mest inntrykk å ha sitt eget lille lokalsamfunn og landsbykvaliteter: *«jeg hadde kommet over Rodeløkka som jeg bor nå og synes det var veldig hyggelig fordi det var litt sånn sm bypreg og du hadde den der gode oppvekstf lelsen» (intervju 4)*. Flere av informantene som bodde på Rodeløkka nevnte stort engasjement for nabolaget sitt med aktiviteter, arrangementer og et velhus som var mye i bruk: *«arrangementer rundt velhuset til 17. mai og til julegrantenning (...), det oppleves jo ikke som å bo i en storby egentlig. På Rodeløkka, selv om du er jo helt midt i alt» (intervju 5)*. Det ble også trukket frem at Rodeløkka kanskje var litt mer rolig, *«et sted å bo» (intervju 4)* men, *«rett i nærheten av den trehusbebyggelsen og at det er roligere enn liksom enn hvis du er nede på Ryes eller litt sånn mer, hva skal vi si, kjernen av Grünerløkka» (intervju 6)*.

Lokale forskjeller i bebyggelsesstrukturen, som karrebebyggelse på Grünerløkka  st og vest ga forutsetninger for lukkede bakgårder. Det gav trygge lekearealer for barna og kunne bidra til et godt miljø for barnefamilier: *«akkurat i bakgården her er det jo så innmari fint samhold fordi vi har liksom, vi tatt noen grep da og laget veldig sånt godt miljø for barnefamilier» (intervju 2)*.

6.2 Dimensjoner av bokkvalitet for barnefamilier

Bokkvaliteter på områdenivå på Grünerløkka er viktig for trivsel, og antakeligvis også en stor grunn til at familiene velger og bli boende og viktig for at flere skal gjøre det samme. I følgende analyse av datamaterialet er det avgrenset tre temaer eller dimensjoner som kan knyttes til bokkvalitet på ulike måter; tilgjengelighet, infrastruktur og skole. Temaene er valgt på grunnlag av hva som fremsto som viktige aspekter ved å bo på Grünerløkka med barn. Dette vil også suppleres med flere mer 'tradisjonelle' bokkvaliteter på områdenivå, med utgangspunkt i teoridelen. Det er ganske tydelig at Grünerløkka er et sted med høy tilgjengelighet, men hvilken rolle det spiller for foreldre og barn er interessant å undersøke. Foreldrene og barnas hverdag sirkulerer mye rundt barnas aktiviteter, og tilgjengelighet handler også om å ha tilgang til den infrastrukturen som kreves for å drive med de aktivitetene man ønsker i nærmiljøet. Det er bakgrunnen for at Grünerløkkas infrastruktur blir undersøkt, og hvilke følger det har for barnas aktivitetstilbud og barnas og foreldrenes bruk av nærmiljøet. Generelt i et tett boligstrøk kan det være mange som deler på den samme plassen, og derfor kan det oppstå romlige konflikter og mangel på tilfredsstillende infrastruktur for barn og unge. Gode skoler er også viktig for foreldre, barn og bokkvaliteten i området som helhet. Foreldrene har litt ulik oppfatning og inntrykk av skolene på Grünerløkka, men for de aller fleste er det viktig at skolen er i nettheten, miljøet godt og skoleveien trygg.

6.3 Tilgjengelighet – den praktiske byen, alt i gåavstand

Tilgjengelighet handler om å kunne nå ønskede steder. Som forklart i teorikapittelet kan «accessibility» defineres som «individets mulighet til å delta i nødvendige og ønskede aktiviteter for menneskers trivsel»³ (Waters, 2016: 29). Waters beskriver flere dimensjoner av begrepet i sitt bokkapittel, men i denne studien er tilgjengelighet valgt å romme nærhet til steder og tjenester og muligheten til å forflytte seg rundt. Kapittelet under omhandler infrastruktur som også henger tett sammen med tilgjengelighet, da deltakelse i ønskede aktiviteter gjerne avhenger av passende og nødvendig infrastruktur. Jeg vil i tillegg inkludere at tilgjengeligheten i en tett by gir til dels store fordeler for hverdagskabalene for foreldre og barn. Derfor er tilgjengelighet tett koblet til de praktiske sidene ved å bo i by. Og ved å inkludere både Waters dimensjon av trivsel og Mouratidis sine funn som identifiserer en kobling mellom tetthet og «levelighet», forventet jeg å finne stor oppslutning blant foreldrene på at dette var en viktig del av det å bo i byen. Tilgjengelighet handler kanskje mest om det

³ Fritt oversatt av undertegnede

praktiske ved å bo i indre by, som man vet av flere undersøkelser og studier er en av motivene for at barnefamilier bor sentralt (Boterman, 2010, Wessel og Lunke, 2019).

6.3.1 Nærhet til «alt» gir frihet

Grünerløkka har høy tetthet og høy funksjonsblanding og befolkningen og besøkende har tilgang til mye i nærmiljøet, og i tillegg er det kort vei til det «tradisjonelle» Oslo sentrum. Å bo på Grünerløkka ga familiene mer tid til å være sammen og mer fritid, da de fleste brukte lite tid på å forflytte seg, til for eksempel arbeid. Noen familier fremhevet også hvordan tidsfordelene de fikk ved å bo på Grünerløkka ga dem en frihetsfølelse. Tilgjengeligheten på Grünerløkka, eller nærheten som de fleste refererte til kunne beskrives på denne måten: *«jeg synes jo Grünerløkka er veldig fint for man på en måte har alt, så du trenger ikke å kjøre bil, du har skolen veldig nær, alt er veldig nært (...)*» (intervju 3). Samme informant fremhevet også dette når det i intervjuet ble snakket om de praktiske sidene ved å bo der de bodde, *«(...) jeg synes det er kjempedeilig å slippe å kjøre å handle for eksempel. Du kan gå tre meter, også er det en butikk. Egentlig det at du har alt, skole kirke, fotballbane, ishockeyhall, du har alt i nærheten, og venner i nærheten*». Et foreldrepar fremhevet nesten det samme, og inkluderte også mer av den kulturelle infrastrukturen i nærområdet, *«(...) far: alt er i nærheten, det er gangavstand til alt av butikker, skole»*.. Moren supplerer med *«kino, barer, restauranter (...) og parkene, Akerselva»* (intervju 2).

Utover tilgjengeligheten til nevnte steder og tjenester var det svært viktig, og ble satt pris på av mange at man kan kunne gå eller sykle til jobben. *«Den logistikken med det at jeg har brukt veldig veldig lite tid på 'communting' til arbeidet mitt, og opplevd det som en veldig flott ting som småbarnsforelder, rett og slett»* (intervju 5). Dette ble også fremhevet som en viktig grunn til å bo og bli boende på Grünerløkka.

Mor: jeg synes jo en av de viktigste tingene er at det er kort vei til jobb. At jeg kan gå eller sykle. At jeg ikke trenger å forholde meg til noe offentlig transport eller køer eller tider eller, det gir en sånn frihetsfølelse (intervju 1).

I flere studier av barnefamilier i by både innenfor og utenfor Norges grenser er det blitt lagt vekt på balansen «work-life». En av Botermans (2010) teoretiske perspektiver på barnefamilier i by er de «tidsgeografiske fordelene». En far sa at tid var et resultat av praktiske sider ved å bo sentralt, og at det *«er jo som å ha en redusert stilling, hold jeg på å*

si» (intervju 7), som et resultat av at man hadde mye mer tid enn kollegaene sin. Og selv om det kunne bli hektisk iblant var det ikke noe «tidsklemme». Kort vei til arbeid gir en frihetsfølelse og kanskje en annen «work-life»-balanse enn om du bor et annet sted, og da nødvendigvis mer tid til andre ting, og muligheten til å være mer spontan. En mor og en far setter pris på de kvalitetene sentraliteten gir dem:

Far: impulsiviteten, man kan ha da, det er jo sånn frihet.

Mor: det oppleves som en veldig stor frihet å bare kunne stikke ut en tur og komme hjem igjen på veldig kort tid da. Om man enten skal det ene eller det andre (intervju 2).

I tillegg ga nettverket av andre barnefamilier i nærheten mulighet for at barna kunne overnatte eller dra på besøk til venner, og foreldre hadde da «*ganske stor frihet til å gjøre våre ting. Og ungene har ganske mange hjem de kan komme og gå i*» (intervju 7). Dette gir inntrykk av at tilgjengelighet både gir tidsfordeler og mulighet for å være spontan både for barn og voksne.

Nærhet til alt handlet også om nærhet til andre steder og tjenester, det gjaldt matbutikker, detaljhandel, gallerier og annen kulturell og sosial infrastruktur. En informant forklarte at hun hadde blitt litt «*Løkka-patriot*» av å bo der, og at hun prøvde å handle møbler, kunst og diverse lokalt. Ved å handle lokalt kunne man også velge bort det tradisjonelle Oslo sentrum «*kan vi slippe å dra ned til det vi kaller sentrum så gjør vi det. Jeg handler veldig gjerne sko på Ramona(...), jeg vil gjerne handle lokalt*» (intervju 5). Å bo sentralt i byen handlet ikke bare om å bruke nærmiljøet, men også andre steder i byen og dra ut av byen en gang iblant. Både hytter, vannkilder og marka ble nevnt som steder som det i større og mindre grad ble satt pris på å dra til.

6.3.2 Det tilgjengelige nærområdet for barna

Korte avstander ga ikke bare fordeler til de voksne, foreldrene mente og barna nøt store fordeler av å bo nære venner og kulturell- og sosial infrastruktur «(...)At ungene kan leve mer selvstendig, altså at vi, at de skal på fotball betyr ikke at vi skal følge og stå å henge ved sidelinjen. Så de får et mer selvstendig liv og vi får mer tid sammen med de» (intervju 7).

Barna kunne nyte noen tilsvarende fordeler som kort skolevei, kort vei til venner og kan også benytte seg av muligheten til å gå, sykle eller ta kollektiv til ulike aktiviteter. Disse tingene ble bemerket av foreldrene, som blant annet mente at barna allerede kunne og lærte seg å leve mer selvstendig. Selvstendighet gjaldt også muligheten til å transportere seg selv, blant annet kollektivt:

Og synes jeg det er veldig bra og sånn at de ungene lærer seg å ta kollektivtrafikk alene og de blir jo sånn kongen av Ruter liksom, jeg synes det er veldig bra og det gjør jo at, og det er jo praktisk på den måten at du slipper å kjøre barn overalt følge de overalt, de blir ganske selvstendige da (intervju 3).

Samtidig ble det påpekt av barn driver med mer organisert lek og aktivitet. I følge (Nordbakke, 2018: 21) blir det brukt mer tid på organiserte aktiviteter nå, enn tidligere, og at dette også kan føre til økt bilbruk om aktivitetene ligger i litt avstand fra hjemmet. Dette gjelder kanskje ikke like mye barna i indre by så lenge de har nok tilgjengelighet til aktiviteter i sitt nærområde.

Denne motsetningen til at barna kunne være mer selvstendig og bruke mindre tid på transport var å finne på bygda eller ut av byen hvor barn i samme alder kanskje måtte kjøres eller følges til aktiviteter og skole og barnehage. Det ble sett på som en tidstyv, «(j)eg synes Oslo er en ganske liten by, så det er ganske gode avstander til egentlig alt. Hører om folk som bor ute, bor på en gård og alt er mye logistikk, hele ettermiddagen går hvis du skal ta med deg barnet ditt på en eller annen aktivitet» (intervju 4). Tidsbruken ble også sammenlignet med kollegaer som ikke bodde så sentralt, «sammenligner med kollegaene mine hvor i hvert fall de som har unger hvor utrolig mye tid de bruker på til og fra-ing og pendling og alt sammen» (intervju 7). En annen forelder koblet det å ha kort vei til barnevennlighet:

Altså, barnevennlig. Det kommer an på hvilke kvaliteter en tenker at barnet ønsker seg da. Og jeg har jo snakket med barna mine om dette, kanskje særlig yngste barnet mitt, synes at det er så utrolig barnevennlig å besøke vennene sine og har kunnet det fra han var ganske liten (intervju 5).

Barn har ikke de samme oppfattelsene av de tradisjonelle normene for barnevennlighet, så lenge det er «vennlig» for dem. Isdahl og Gabrielsen (2005: 29) skriver om barnevennlighet og barn i by og sier «vi kan slå fast at barnevennlighet er en relativ og langt fra entydig størrelse» Nærhet til venner og sosialt liv var verdsatt, og at barn setter «nødvendigvis ikke like stor pris på den frittliggende eneboligen med lang vei til lekekamerater (Randi Dyblie Nilsen gjengitt i Isdahl og Gabrielsen 2005: 29). Foreldrene hadde stort sett inntrykk av at barna trivdes godt med å bo der de bodde, selv om de noen ganger kunne tenkt seg å ha plass til en trampoline eller bo på landsbygda. «Jeg tenker det blir litt sånn det at man kanskje vil ha det man ikke har da, også hadde de flyttet dit hadde de synes det var dødskjedelig fordi det er ingen ute liksom. Det er litt vanskelig å si, men de liker seg her» (intervju 3).

6.3.3 Life-stage blenders

Tilgjengeligheten på «alt» i nærheten har også implikasjoner på hvordan foreldre og barn kan organisere hverdagslivet og helger. Det handlet også om for noen å kunne blande livsstadiene på et vis, og ha muligheten til å leve litt som før de fikk barn. Lilius (2014: 856) forklarer at familier sentralt i Helsinki blir boende når de får barn for mange av de samme grunnene til at de først flyttet dit, de er fortsatt interessert i de kvalitetene byen har å tilby. Johanna Lilius bruker betegnelsen life-stage-blenders om slike foreldre. De kan fortsette å leve på mye av den samme måten som før de fikk barn. Familiene i Helsinki kan sammenlignes med Grünerløkka-familiene på noen punkter. En forelder sa det eksplisitt om nabolaget sitt: «den der fleksibiliteten da, du har hele byen tilgjengelig rett utenfor døren din. Det gjør at du kan fortsette å leve litt sånn som om du ikke hadde barn. som er, som jeg synes er veldig ålreit da» (intervju 1). Å kunne bruke tilbudene på Grünerløkka fortsatt sa noen foreldre at gjorde det «veldig lett å bli boende egentlig» (intervju 2). I forhold til om det var noen ulemper med å bo i leilighet på Grünerløkka ble det sagt at: «det er så mange ting som veier opp da med å bo sentralt. Så det er veldig hyggelig sted å bo, kunne ha mye sånn kultur- og kaféliv rett i nærheten. Det synes jeg er et kjempepluss, man bruker byen mer» (intervju 6).

Lilius foreslår dette på et vis som et alternativ til den mer «utbredte» forklaringen om de praktiske sidene ved å bo sentralt og tids-fordelene man får. Familiene i denne studien fremhever gjerne begge deler og jeg får inntrykk av at det ene ikke utelukker det andre, heller at de muliggjør hverandre. Det må også bemerkes at familiene konsumerer byen i ulik grad, men at det finnes muligheter «rett utenfor døra» blir fremhevet som en kvalitet. Nettopp

denne tilgjengeligheten gir foreldrene også muligheten til å være mer spontane enn om de hadde bodd et annet sted ifølge informantene.

6.3.4 Tilgjengelighet, bokkvalitet og høyere livskvalitet

Tilgjengelighet handler også om bokkvalitet da høy tilgjengelighet blir verdsatt. For eksempel finner vi noen relevante kvaliteter fra figur 1 beskrevet i teorikapittelet. Nærhet til stort handelsmarked, Grünerløkka har sitt «eget» og flere av informantene handlet lokalt, også av et ønske om å støtte lokalt næringsliv. Noen uttalte at de helst ikke ville gå ned til sentrum og ville unngå kjøpesentre. Andre kvaliteter fra figuren er 'lett tilgjengelighet på mange sentrale institusjoner' og 'god kollektivtransport'. Grünerløkka har bred dekning med trikker og busser, og det er ikke alt for langt til T-bane på Carl Berner, spesielt fra Rodeløkka og Dælenenga. Det var ikke så stort fokus på denne dimensjonen av tilgjengelighet i intervjuene, selv om det ble nevnt som en kvalitet av noen. God kollektivdekning blir også nevnt i forhold til å komme seg til marka og andre friluftsområder når man vil komme seg litt bort fra Grünerløkka.

Ifølge informantene er tilgjengelighet, kort vei til arbeid, skole, service og tjenester kun positivt. Kanskje noen ønsker at det skulle vært litt færre folk iblant. Dette er foreldrenes subjektive mening om fordeler med høy tilgjengelighet, men for andre kan andre kvaliteter med det å bo mindre sentralt veie høyere enn de kvalitetene man kan få ved å bo sentralt. Det virker uansett ganske universalt at høy tilgjengelighet som fører til kortere avstander og mindre tidsbruk er en kvalitet uavhengig av hvor du bor. En mor sa det rett og slett når hun fortalte om nabolaget sitt, og om det å bo sentralt *«føler absolutt høynet livskvalitet ved å bo sentralt. Det var jeg ikke helt forberedt på eller hadde heller ikke tenkt så nøye igjennom» (intervju 6).*

6.4 Infrastruktur

Denne delen vil ta for seg barn og foreldres tilknytning til infrastrukturen på Grünerløkka og i nabolaget sitt. I denne sammenhengen er infrastruktur forstått som sosial og kulturell infrastruktur. I kommuneplanen for Oslo er sosial infrastruktur forklart som «bygg for skoler, barnehager, sykehjem og lignende (Oslo kommune, 2019b :82). Den sosiale infrastrukturen vil ikke analyseres så mye nærmere her. Beboerne på Grünerløkka har tilgang på en rekke sosial infrastruktur, og i dette prosjektet er skoler relevant. Skolers betydning for problemstillingen vil bli ytterligere diskutert i kapittelet under. Her vil det derimot omhandle kulturell infrastruktur, som Oslo kommune (ibid: 82) definerer relativt bredt, blant annet sier de at «kulturell infrastruktur er egnede utearenaer, lokaler, bygninger og andre møteplasser som gir rom for kulturell virksomhet». Som eksempler nevner de «kulturhus, bibliotek, museer, fritidsklubber, flerbrukslokaler, park, friområder, torg, kulturverntiltak og produksjons- og formidlingslokaler for teater, dans, musikk og visuell kunst». Jeg vil ytterligere også implementere arenaer for sport og idrett og andre fritidsaktiviteter i denne delen. Infrastruktur blir navnet på de fysiske strukturene som ofte beboerne er avhengige av for å drive med ønskede aktiviteter.

6.4.1 Et nett av infrastruktur og barn og voksnes aktiviteter

Det er tydelig at mye av barnas og forelderens hverdag handler om barnas aktiviteter etter skoletid. Ved å snakke med noen av foreldrene bosatt på Grünerløkka og kjennskap til stedet får man inntrykk av at barna på Grünerløkka har mange muligheter å velge mellom når det kommer til aktiviteter. Men om det egentlig var så tilrettelagt var det ikke helt enighet om. Selv om det var mye fritidsaktiviteter ble det problematisert at det ofte var liten plass å gjøre det på. Foreldrene har minst et barn i alderen 8 -12 år, når barna blir eldre får de også behov for å utvide sin bevegelsesradius. Barna som går i femte klasse og oppover har ikke lenger tilbud om aktivitetsskole. Av intervjuene kom det frem flere steder som ble betraktet som veldig gode, samt flere mangler. Det var mye av det samme som går igjen, som tyder på at flere voksne savner lignende tilbud og infrastruktur for barna sine. Steder som stort sett ble skrytt av var kulturskolen og Deichmann bibliotek på Schous plass, Dælenenga kunstgress ble både omtalt i positiv og noe negativ forstand. Parkene ble stort sett satt pris på, men foreldrene opplevde at det kunne bli konflikt om plassen og bruken av Sofienbergparken.

Flerbrukshall og idrettsanlegg

Nylig ble det vedtatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (mars 2019) at det skal bygges flerbrukshall ved Dælenenga kunstgress. Dette har vært en kamp gjennom nesten tjue år ifølge en nyhetsartikkel i Dagsavisen (Vestreng, 2019). Denne flerbrukshallen, og behovet for den ble nevnt i 6 av 8 intervjuer som gir et inntrykk av at dette vedtaket er viktig for barn og foreldre på Grünerløkka. I samme nyhetsartikkel blir Tønsberg sammenlignet med Grünerløkka i innbyggertall av Torgny Hasås, som har jobbet med Grüner idrettslag i mange år. I motsetning til Grünerløkka har Tønsberg «åtte idrettshaller, en turnhall og en messehall». Dette er et poeng flere av foreldrene også har lagt merke til. En far poengter at Grünerløkka var «et av de tettest befolkede områdene i Norge med dårligst sånn flerbrukshalldekning. Og det er jo fordi man har krangla om den flerbrukshallen på Dælenenga i tjue år nesten» (intervju 8). Dekningen av idrettshaller på Grünerløkka ble også sammenlignet med dekning på steder utenfor byen og i forstedene. Foreldre som dro rundt i Oslo og omegn for å følge barna sine på sportsarrangementer og kamper fortalte «du reiser ut i drabantbyene eller til og med ut i randsonerkommunene, ser hva slags anlegg som man har sett seg råd til å bygge for barn og unge og idrett der så kan man jo bli litt skamfull. Eller litt skuffa da» (intervju 6). Dette ble også fremhevet i sammenheng med aktivitetstilbud og plass for barn: «sammenlignet med folk jeg kjenner som bor lenger ut, eller til og med der jeg vokste opp, de har jo anlegg til alt» (intervju 7). I kommuneplanen for Oslo problematiserer nettopp kommunen dette, at byen har færre idrettshaller sammenlignet med resten av landet og at behovet igjen er størst i indre by.

Fritidsklubb

Et annen faktor som ble nevnt var mangelen på fritidsklubb for barn og unge, spesielt for barna på Grünerløkka skole, som ikke har sin «egen» i tilknytning til skolen. Lakkegata derimot, har fritidsklubben Dragen, som ligger på kulturhuset Slurpen ved siden av Lakkegata skole. Fritidsklubben har tilbud for barn i alderen 8-14 og barn i alderen 14-18 år (Oslo kommune u.å a). Denne klubben ble ikke mye brukt av barna på Grünerløkka, da den ble oppfattet mer som tilhørende til elever fra Lakkegata, og kanskje litt for langt å dra og at de ikke følte seg helt hjemme der. Når det var snakk om noe foreldrene savnet i nabolaget ble ungdomsklubb nevnt av foreldre med barn på Grünerløkka:

Mor: Ungdomsklubb, som er aktuell å bruke. Det er en ungdomsklubb på ved Lakkegata skole, Slurpen. De som går på Grünerløkka skole føler seg ikke velkommen der. Og føler heller ikke at de har noe der å

gjøre. Grünerløkka er jo så tett befolket at det blir veldig sånne klare tilhørigheter, jeg synes det mangler noe for barna etter skolen. En plass å henge liksom (intervju 7).

De fleste av foreldrene hadde barn på Grünerløkka skole, og av de som hadde barn på Lakkegata ble Slurpen ikke nevnt i særlig stor grad. En mor mente det kanskje ikke var så interessant for de «litt eldre ungdommene:

Det finnes jo en slags ungdomsklubb. Men den ligger helt, den ligger jo helt kliss oppå Lakkegata skole som er en barneskole. Og som de samhandler veldig mye med aktivitetsskolen og de liksom, så når du ikke kan være på aktivitetsskolen lenger så er det liksom Slurpen som er tilbudet. Og sånn sett så gjør det, så blir det fullstendig uaktuelt for de litt eldre ungdommene (intervju 5).

Utrykkene gir inntrykk av at klubben var for tett knyttet til skolen og aktivitetsskolen. Fritidsklubber eller andre tilbud er viktig for barn i den aldere studien omfatter. Det er også et mål for bydelen i *Tiltaksplan for grønn bydels- og nærmiljøutvikling (kilde 2017)* etablere flere fritidsklubber for barn og unge i bydelen. Dette kommer også frem i kommuneplanen mener dette er viktig (Oslo kommune 2019b: 24).

Annen kulturell infrastruktur

Flere foreldre nevnte Deichmann bibliotek og kulturbryggeriet på Schous plass som steder med godt tilbud for barn. Ringen kino ble også nevnt. Biblioteket nevnes som et sted som har tilbud om mange aktiviteter, det er mye i bruk og har nylig blitt pusset opp. I tillegg til at dette er steder i nærheten som gir barna mulighet til å transportere seg selv «*at de kan gå på kino alene for eksempel at Ringen kino ligger her, biblioteket. Det er ganske mye de kan gjøre som er i nærområdet da, så det er også veldig fint*» (intervju 1).

Parker og idrett

Noen foreldre nevner parker på litt mer generell basis: «*nei altså så synes jeg det er veldig fint både Birkelunden og Sofienbergparken og botanisk hage er ikke langt unna. Det er veldig mye sånn fine ting, og Akerselva bruker jeg masse*» (intervju 6). Parker og grøntarealer blir nevnt som infrastruktur som blir en del brukt av voksne og barn. Men en familie sa at de brukte parkene mye mer med små barn og forteller: «*når barna var mindre ville de alltid til den lekeplassen i Sofienbergparken, også er den Torshovdalen fint til aking og sånn snøting*» (intervju 8). Utover dette går Sofienbergparken igjen som et sted der det finnes konflikter mellom forskjellige brukergrupper, spesielt på sommeren da det kan være mye fyll og rus.

Noen foreldre sier de ser en viss bedring og opprustning, gå fra å være en «bakevje»-park. Det påpekes også at parken er såpass stor at det oppstår «soner» hvor de forskjellige brukergruppene oppholder seg. Samtidig blir Sofienbergparken nevnt som et sted flere foreldre ikke vil at barna sine skal oppholde seg i på kveldstid, eller at det ikke var et særlig barnevennlig sted på sommeren. *«(j)eg er jo ikke så glad i Sofienbergparken på sommeren, det er jeg ikke (...). det er sånn både og da, folk må jo ha et sted å være og så det er, jeg klarer ikke helt å bestemme meg for om man skal rydde opp. Men det er jo sånn sesongavhengig også» (intervju 3).*

Dælenenga idrettsplass brukes også til å «henge» på blant barna. En forelder sier at *«Dælenenga er et helt supert sted» (intervju 2)*, som blir brukt mye. Ifølge foreldrene var Dælenenga også et sted som hadde noen utfordringer med både plass, men og noen hendelser med salg og bruk av narkotika. Bruken av Dælenenga, utover de som spilte fotball ble brukt som et eksempel på at det trengtes flere møteplasser: *«(...) det at Dælenenga fungerer jo som hengeplassen, alle ikke bare de som spiller fotball, men alle andre, du ser jo at det er et behov, for et innendørs sted hvor det er voksne til stede» (intervju 7)*. Foreldrene mener stort sett at barna har et godt aktivitetstilbud på Grünerløkka, men at det er en utfordring med nok plass til å gjennomføre aktivitetene. Det var litt spredte meninger, en mor mente at bydelen lå *«langt etter i forhold til å fasilitere for aktiviteter for barn» (intervju 5)* i sammenheng med hvilken infrastruktur som var tilgjengelig for barn på Grünerløkka, og spesielt i forhold til plass for idrett. *«Så det er jo mangel på det, mangel på fotballbaner, mangel på idrettshaller, og gymsal på skolen som funker» (intervju 7).*

6.5 Barna begynner på skolen – her blir vi

Skoleløpet er en stor og viktig del av barnas oppvekst. Tre hovedfunn vil bli presentert i denne delen. Skolekrets som motiv for å bli eller flytte, hvordan foreldreinitiativ er med på å forme fysisk og sosialt miljø på skolen og hvilken rolle skolen spiller for forelderens nettverk. Foreldrene i denne studien har barn som tilhører Grünerløkka og Lakkegata skolekrets, hvor flertallet gikk på Grünerløkka. Barna gikk i 3. til 7. klasse, og noen hadde eldre søsken som gikk på forskjellige ungdomsskoler eller videregående.

6.5.1 Betydningen av skole for bostedsvalg

Noen var veldig fornøyd med nærskolen sin, mens andre var litt mer moderate til kvaliteten. Det viktigste var uansett at barna trivdes på skolen. Å gå på nærskolen sin så foreldrene som positivt, og flere informanter trakk frem fordelene med for eksempel at Grünerløkka skole hadde liten geografisk skolekrets. Det var litt varierende grad om foreldrene hadde et spesielt bevisst forhold til skolekretsen de tilhørte da de fikk barn eller før de flyttet til Grünerløkka, og om det hadde noe å si for hvor de bosatte seg. Tilbøyeligheten til å faktisk flytte om skolesituasjonen ikke hadde fungert slik foreldre eller barn ønsket varierte også, men da var det stort sett om det ikke var noen andre skoler i nærheten eller private alternativ å bytte til. Etter å ha fått barn ble en forelder mer bevisst på om det var noen skoler i nærheten av bostedet enn hvilken de tilhørte *«får jo mer bevisst forhold til, ja hvilken skole skal de gå på, barnehage, som du ikke tenker på før etter du har fått barn, trenger ikke tenke på det da. Men det var ikke sånn at jeg liksom vurderte er den skolen bra nok for, det var mer der er det en skole» (intervju 3)*. En annen forelder forklarte at hun ikke var klar over hvilken skole adressen tilhørte når familien flyttet *«jeg flytta jo ett år før barnet skulle begynne på skolen, så jeg visste ikke om det var Grünerløkka eller om det var Lakkegata. Også hadde jeg hørt ålreite ting egentlig om begge» (intervju 4)*. For en annen tilflyttende familie var ikke skolekrets noe de *«(...) tenkte veldig aktivt på. Eller det vil si, jeg fant ut at, jeg var ikke så interessert i Lakkegata for jeg hadde hørt litt negativt om den, når jeg da traff de foreldrene som hadde barn der og, så skjønte jeg at de var mange der var like fornøyd som andre steder. Men det var litt, det var litt lengre og, sånn sett var jeg interessert i at barnet skulle gå på nærskolen» (intervju 6)*.

Det var positivt for foreldre med barn på Grünerløkka at skolekretsen var såpass liten i geografisk utstrekning, det gjorde det praktisk og enkelt for barna å møte venner:

«skolekretsen er ganske liten, sånn geografisk, så når de skal treffe venner og sånn er det sånn rett borti gata uansett. De som bor lengst bort er jo på Rodeløkka, og det er jo ikke spesielt langt» (intervju 2). Mangfold på skolene ble også nevnt av noen av foreldrene.

Mangfold ble sett på som en positiv side ved det å gå på skole i indre by. (...) for eksempel når skolen er så forskjellig elevmasse er det så mange måter å være vellykka på og utrolig mange måter å være på som er greit» (intervju 7). Mangfold ble også reflektert rundt av en annen forelder:

Jeg synes jo det med mangfoldet er det som er bra med Oslo da, og da bør være mangfold på begge sider. Reelt mangfold da. Så det tenker jeg jo er kanskje en utfordring som byen har, med at den er ganske sånn segregert, men jeg synes jo Grünerløkka er et sted hvor du har ja, en relativt god blanding (intervju 6).

Hvis det skulle være aktuelt å bytte skole var de flere som ville vurdert andre naboskoler først, men en utfordring ville være å få plass da de fleste skolene i nærheten også var fulle. Derfor ble privatskoler foreslått som et alternativ. Som nevnt i teorikapittelet kan tilgang til privatskoler være en grunn for foreldre å flytte til litt mer «ressursfattige» områder (Hjorthol og Bjørnskau, 2003: 181). Grünerløkka vil nok ikke bli betegnet som «ressursfattig» i nåtid, men forskjellene er fortsatt store når det kommer til levestandard og barnefattigdom blant annet. Indre by og Grünerløkka hadde noe større andel av barn som går på privatskole i Oslo- og Norgessammenheng, så man finner kanskje noen indikatorer på at det er noe i det.

Foreldrene så både positive og litt mer negative faktorer ved å gå på skole i indre by. Positive faktorer var at de fleste var generelt fornøyde eller veldig fornøyde med skolen og positivt innstilt til et mangfoldig miljø. Negative faktorer som ble nevnt var arealbegrensinger, utfordringer med skolemiljø og utfordringer med trafikk og skolevei. I gjeldene kommuneplan for Oslo blir noen av disse momentene nevnt. I kapittelet om en «grønnere by» står det blant annet at en grønnere by omfatter også at barn skal ha gode og trygge skoleveier med mulighet til å gå eller sykle. Barn skal også ha «mulighet til naturopplevelser i hverdagen nær der de bor, og utearealer på skolene skal romme mange funksjoner og muligheter, både til skole- og fritidsbruk» (Oslo kommune 2019b: 18)

Av informantene får jeg inntrykk av at dette er en relativt stor utfordring på de aktuelle skolene i bydelen, Grünerløkka, Lakkegata og Sofienberg ungdomsskole. Trygge skoleveier

og gode sykkelmuligheter nevnes også i lokale planer for bydelen. Bekymring for skoleveien ble nevnt for begge barneskolene og at de hadde ganske store arealberegninger både innendørs og utendørs ifølge foreldrene. «*Vi trenger virkelig idrettshall, og det er jo heller ikke gymsaler på skolen som-funker. Bitte bitte små*» (intervju 7). Det ble også bemerket at Grünerløkka har Dælenenga fotballbane i nær tilknytning, men at dette var for de eldste. Grünerløkka var «*en relativt stor skole i forhold til hva de har av boltreplass*» (intervju 6). Fotballbanen kan ses på som en utvidelse av skolegården, men den kom ikke til nytte for alle elvene. Samtidig har det vært endringer på dette punktet, spesielt på Lakkegata – mye ved foreldre initiert virksomhet, som jeg kommer tilbake til under. Trafikk ble stort sett beskrevet som en utfordring rundt skolene. «*Skoleveien til Lakkegata er jo litt, ja og utenfor Lakkegata rett og slett*» (intervju 4), og på Grünerløkka: *jeg synes det er pussig at det fortsatt får være så mye trafikk, rett utenfor skolegården* (intervju 2).

Foreldrene var i det store og hele ganske fornøyde med barneskolene. Sofienberg ungdomsskole blir også nevnt av foreldrene og noen av foreldrene uttrykte litt bekymring for at inntaksområdet til Sofienberg ungdomsskole var ganske stort og inkluderte noen skoler som hadde noen utfordringer. En forelder forklarte at de var «*spente på den ungdomsskolefasen*» fordi de hadde hørt så mye forskjellig om miljøet på Sofienberg (intervju 1). Utfordringer var også knyttet til uterom og liten gymsal på Sofienberg, «*det baler også på seg med at det er liten uteplass*» (intervju 5). Selv om det også ble påpekt at det ikke er like viktig på ungdomstrinnet da elvene kan gå fritt ut av skolegården i friminutter: «*Mor: Det er jo det med Ungdomsskole, at da kan jo elevene gå utenfor skolegården hvis de vil. Far: er ikke så viktig da. Mor: men de har jo og en veldig liten gymsal i forhold til den elevmengden de har* (intervju 7)». Selv om det ble påpekt noen utfordringer på Sofienberg ble det også sagt at de står på og gjør mye, og også det hadde hørt om folk som var fornøyde. Samtidig fortalte flere foreldre at de visste om elever som hadde søkt seg lenger vest eller til privatskoler på ungdomsskolenivå. Det er uansett viktig å påpeke at ungdomsskole ikke var et eget fokus for denne studien, men at det kom opp i prat om skole generelt.

6.5.2 Foreldreinitiativ som endrer skolen

Selv om det fantes utfordringer med skolene i tilknytning til skolevei eller uterom ble flere av disse utfordringene imøtekommet ved foreldreinitiativ. Engasjerte foreldre på skolene som en ressurs ble stadig nevnt i intervjuene. Kort sagt «*det er mange aktiviteter som er foreldredrevet på skolen. Som foreldrene tar initiativ til å gjennomføre*» (intervju 3).

Tiltakene som ble nevnt omfattet å være pådrivere og igangsettere for trafikkrelaterte tiltak, utvidelse av skolegård på Lakkegata og dagraving rundt Grünerløkka skole.

Vi hadde jo noen skoleveier som vi ikke likte. Også har vi regulert veiene mye bedre, det har og vært under etter påtrykk fra foreldre på Grünerløkka. At de har regulert med dumper og lys litt mer enn de gjorde før (intervju 7).

Foreldrene fortalte at de foresatte på Lakkegata blant annet hadde tatt initiativ til begrensning av trafikk ved skolen og oppgradering av, og bygging av skatepark rett ved siden av skolen som en utvidelse av uteområdene. En forelder forteller om foreldreinitiativ og hva som har skjedd på og rundt Lakkegata:

(...) det er veldig ofte foreldreinitiativ. Som holder tak og guffer på med de veldig positive tingene som styrker skolen som et knutepunkt eller samlingspunkt. Så vi har hatt foreldreinitiativ som har dratt i gang og blåst liv igjen i skolekorpset, foreldreinitiativ som har laget et skolekor, foreldreinitiativ som har laget turntilbud.. Da responderer skolen og vi får til samarbeid. Og nå det siste er jo den fantastiske skateparken nedenfor Slurpen som også er et foreldreinitiativ. Å få både bedre plass i skolegården der, men også gjøre det arealet tilgjengelig for nabolaget rundt skolen. Det er jo helt fantastisk (intervju 5)

Et annet foreldredrevet tiltak, knyttet til Grünerløkka skole som ble nevnt av flere foreldre var «dagraving». Ifølge Grünerløkka skoles hjemmeside er dette «et fast foreldredrevet tiltak av FAU på Grünerløkka skole» (Grünerløkka skole, 2017). Foreldrene var i områdene rundt Dælenenga, Birkelunden, Seilduken barnehage, Freia og oversiden av Dælenenga. Steder der det var aktiviteter for barn i området i nærheten av skolen (ibid).

6.5.3 Nettverk og skole, her blir vi

Som nevnt i delkapittelet over var det vanlig at foreldrene endret sitt blikk på Grünerløkka etter de fikk barn, og spesielt etter barna begynte på skolen. Dette gjaldt for mange at et nytt, og viktig nettverk oppsto. Skolen, og nettverket som oppsto her var for noen et bidrag til den landsbyfølelsen som er beskrevet over. En far beskrev det slik: (...) «nå som du har barn på skolen og liksom blitt kjent med ganske mye foreldre og barn så er det jo sånn der at hvis du går opp Markveien på en lørdag så treffer du typ 15 kjente» (intervju 8). På spørsmål om foreldre og barn fra skolen bidrar til å utvide nettverket til en familie svarer en forelder at de «har fått mye større vennekrets gjennom skolen» (intervju 2). En annen familie forklarte at de ble mer forankret til området gjennom skolen: «det som forankrer deg, jeg skjønner ikke at

folk gidder å flytte fra der barna går på skole (...). fordi vi kjenner så mange nå og har liksom slått røtter her på en måte, på barna.» (intervju 8). At nettverket foreldre og barn får av å tilhøre nærskolen kan være en viktig faktor for å forankre hele familien enda mer til bostedet sitt.

6.6 Bokkvalitet: et blikk på utvalgte kvaliteter

Her redegjøres det for noen mer «universelle» bokkvaliteter funnet i teori, case-studier og empirien. En del av temaene er nevnt i foregående kapitler, og tilhørende spesielt tilgjengelighet, men og infrastruktur og den kvaliteten tilgang til gode skoler og barnehager gir.

Trafikk

Trafikken blir trukket frem i mange intervjuer som uønsket og en trussel for barn, og en ulempe med å bo sentralt: *«er liksom et minus med å bo såpass sentralt og særlig når det er en del, i hver fall en del trafikk da» (intervju 4).* Samtidig har det blitt en del forbedringer på dette feltet ifølge foreldrene, spesielt med tanke på positive konsekvenser av beboerparkering. Beboerparkering kom frem som et tiltak som har bedret trafikksituasjonen og gjort at det har blitt mindre biler i gatene, og blir fremhevet som et tiltak som gjør nabolaget mer barnevennlig: *«det er egentlig ganske lite biltrafikk. Og særlig etter du fikk beboerparkering også» (intervju 1).* Noen foreldre mente dette var tilfellet fordi det var politisk villet, å gjøre byen grønnere og med færre biler. Det virker uansett som svært viktig for foreldrene, at det blir mindre trafikk og mer plass for andre ting. Fjerning av biler gir muligheter til å opparbeide gatetun og bilfrie gater som igjen kan invitere til nye aktiviteter

Private og offentlige arealer og fortetting

De tre delbydelene har ulikheter i bebyggelsesstruktur. Bakgårder ble spesielt nevnt av informanter beboende på Grünerløkka vest som er rimelig da lukkede bakgårder er svært vanlig i karrebebyggelsen der. Uansett ble det fremhevet at dette ga mest fordeler da barna var yngre, men bakgårdene var også et sosialt tilskudd til bomiljøet i borettslaget. I karrebebyggelsen på Grünerløkka vest var det eksempler på at gårder hadde gått sammen i kvartalet og opprustet bakgårder. Fra en forelder som bodde på Dælenenga ble dette uttalt som et ønske, men noe som ikke lot seg gjøre. En far snakker om denne opplevde forskjellen mellom Dælenenga og Grünerløkka:

I Dæleneggata er det mye sånn teglsteinsgårder og det er vel ingen av de som egentlig har noen sånn ordentlig sånn kul bakgård sånn som du har en del av på Grünerløkka hvor man har rydda opp og fjerna uthus og slått sammen flere sameier til en stor bakgård. Så det er vel det eneste vi savner der hvert fall når barna var litt mindre. At vi kunne slippe dem ut i en sånn stor bakgård hvor det var masse andre barn og de kunne leke og sånn (intervju 8).

Barn og unge på Grünerløkka må ifølge noen foreldre ta i bruk uterommene på Grünerløkka til å arrangere aktiviteter og henge med venner, da flere kanskje har litt mindre plass hjemme, for eksempel kjellerstue eller annet mer «privat» areal. Nok plass for barn, og spesielt barn i denne aldersgruppen som er store nok til å være ganske selvstendige, men ikke store nok til å bevege seg langt vekk fra hjemstedet eller transportere seg selv trengtes det mer av: *«men sånn type steder for barn i sånn, som kan være ute alene da, fra 10 12 årsalderen og opp til en viss alder hvor de på en måte ikke har hele byen som radius men allikevel kan ferdes fritt»* (intervju 6).

Noen av informantene trekker frem noe misnøye med den fortettingen som har skjedd på omkring Dælenenga de siste årene som kan gi en indikasjon på at tradisjonelle verdier knyttet til lys og luft rundt boligen er attraktive. En informant sa at utsyn var noe hun kanskje savnet ved nabolaget: *«Jeg synes det har blitt veldig tett her, mye mer enn da vi flyttet hit. At det er bygd for mye (...)»* (intervju 3).

6.7 Diskusjon: Familier på Grünerløkka

Denne delen av analysen inneholder en avsluttende diskusjon som tar for seg funnene i empirien, eksisterende forskning og teori og refleksjoner. Empirien har forsøkt å belyse hvem foreldrene på Grünerløkka er og hvorfor de bor der, samt dimensjonene tilgjengelighet og infrastruktur som i denne oppgaven blir knyttet til bokvalitet. Refleksjoner rundt skolegang og skolekrets ble også presentert som en tredje dimensjon. Ved å undersøke disse hovedtemaene og bringe de inn i diskusjonen håper jeg man kan få et verdifullt innblikk i hvordan foreldrene oppfatter sitt og barnas nærmiljø og oppvekstmiljø, samt hvilket mulighetsrom som finnes i deres nabolag. Det er foreldrene som tar avgjørelsen om å flytte eller bli, så om indre by skal holde på, eller tiltrekke seg fler barnefamilier er det verdifullt å lære urbane foreldre bedre å kjenne.

6.7.1 Bakgrunn

Flere teoretikere som er nevnt i denne studien har forsket på middelklasse-familiers tilstedeværelse i by, og de finner forskjellige motivasjoner for å bli boende i byen blant familier i byer som Amsterdam og Helsinki (Karsten, Boterman, Bridge, Lilius). Samtidig er de andre studiene gjerne konsentrert rundt middelklassefamilier som ofte har høy utdannelse og setter pris på en «urban livsstil» og de tidsmessige og livstilsmessige fordelene byen kan ha. Ved å intervju foreldrene på Grünerløkka finner jeg at flere av de kan sammenlignes med funn gjort i andre studier for eksempel med tanke på utdannelse og hvilke aspekter de trekker frem når de forteller om fordeler byen har for dem. Samtidig representerer Grünerløkka-familiene kun en del av befolkningen, da demografien på Grünerløkka også viser til mange trangbodde og flere barn som lever i barnefattigdom.

I NIBR-rapporten *Bo- og flyttemotiver blant barnefamilier i Oslo* (Barlindhaug mfl. 2018: 91 & 96) fremgår det noen kvaliteter bofaste familier i indre by satte pris på. Familiene som var definerte som bofaste i undersøkelsen bodde på gjennomsnittlig 95 m² og at det er viktig med «god standard, at det er trygge lekeområder i tilknytning til boligen, at boligen har balkong / terrasse og at hvert barn har eget soverom». De som flyttet ut savnet derimot blant annet mer plass og privat uteareal. Til kontrast har noen familier på Grünerløkka bevisst valgt å bo trangere enn andre for å bli boende. Lilius (2019: 9) finner at noen familier i Helsinki velger bolig før de før barn og forsetter å bo der når familien vokser, det var også tilfellet på Grünerløkka for noen familier. Hvis man allerede hadde en passende bolig ble kanskje valget om å bli litt lettere. Boligprisene på Grünerløkka har økt markant de siste årene, og hvis en

del barnefamilier stiller krav til størrelse blir disse byboligene raskt veldig dyre. Det har konsekvenser for hvem som har mulighet til å flytte til eller kjøpe seg noe større i nabolagene.

Foreldrene flyttet til Grünerløkka av ulike grunner, men stort sett var det motivasjonen for å bo sentralt som var avgjørende. Når de entret en ny livsfase med barn valgte de å bli istedenfor å flytte ut. Foreldrene som er intervjuet mener de får mange tidsfordeler ved å bo slik de gjør, det gjelder pendling, følging av barn og muligheten til å spontant bruke infrastrukturen i nabolaget sitt. Indre by har generelt kvaliteter som kanskje familiene så etter, men steds spesifikt havnet de på Grünerløkka, uavhengig av hvor bevisst det var at det ble akkurat der. «Hvis ikke bo sentralt kunne de like godt «bo på bygda..

6.7.2 Byen med landsbykvaliteter

Det at de fleste omtalte nærmiljøet sitt, eller Grünerløkka som en landsby, eller liknende betegnelser kan kanskje si noe om hva foreldrene setter pris på, og at de legger merke til noen av de samme tingene. Denne oppfattelsen av nærmiljøet, eller stedet man bor sentralt i byen som en landsby finner man også igjen i studier av barnefamilier i Norge og internasjonalt. Når man blir foreldre, og spesielt har barn i skolealder kan nettverket til foreldrene bli utvidet. Dette ble i tillegg tydeligere for informantene etter de fikk barn, i tilknytning til barnehage og spesielt når barna begynner på skole. Danielsen (2006: 96) skriver om lignende oppfattelser i en doktorgrad om barnefamilier i Bergen. I avhandlingen skriver Danielsen om hvilken symbolsk verdi landsbybygda tradisjonelt har i Norge, et avslappet sted, med god tid, det er trygt – det gode liv på landet. Landsbybygda blir beskrevet som et rolig sted der du lever i ditt eget tempo. Avhandlingen er også en kvalitativ studie, og flere av informantene hennes formidlet at de bodde i «en bygd i byen» (Danielsen, 2005 :98). Også Lilius (2019: 98) erfarer at nesten alle intervjuobjektene bosatt i det sentrale nabolaget Kruunuhaka i Helsinki beskriver nabolaget sitt som «en liten landsby i byen». Landsby-anaologien som informantene trekker frem i Danielsen sin studie fremhever det lokale, tette og trygge ved følelsen av å bo i en bygd i byen, samt også tidsorganisering og det sosiale (Danielsen, 2005: 97-98). I Lilius sin bok er den lille landsbyen nevnt i sammenheng med at nabolaget Kruunuhaka blir beskrevet som et sted hvor man kan kombinere jobb og familie (2019: 98).

Å bo sentralt i by kan kanskje ses på som en motsetning til forsteder eller landsby. For flere av familiene på Grünerløkka fremsto det ikke som et alternativ å flytte vekk fra strøket, men det var også viktig å fremheve at oppvekst- og bomiljøet i nabolagene deres hadde landsbykvaliteter. Det viser kanskje at kvaliteter som nærhet, trygghet og kjennskap til naboene dine er høyt verdsatt uansett hvor man bor. Sann sett kan denne analogien kanskje tolkes som en måte å «forsvare» sitt valg om å bo sentralt med barn. Om bygda, eller det suburbane blir sett på som det mest vanlige og «passende» stedet å oppdra barn er det kanskje derfor det er viktig å fremheve slike kvaliteter i sine nabolag i byen også. Og med det foreslår jeg ikke at sentrale områder ikke kan ha karakteristikker som en landsby, for det virker som det handler vel så mye om nettverkene som oppstår rundt det å ha barn og tryggheten i å kjenne folk i nabolaget. Videre virker det ikke som foreldrene på Grünerløkka mener landsby-livet er karakterisert av «god tid», og da spesielt med tanke på barnefamilier. Tidsorganisering med reise til jobb, henting og bringing av barn blir en motsetning til tiden man sparer ved å ha skole, jobb og aktiviteter i nærheten.

Nabolaget får også en annen betydning og oppfatning for foreldrene når barna går på skolen, det var i hvert fall tydelig hos de som hadde bodd på Grünerløkka uten barn. Foreldrene legger merke til at det er mange barn som bor der og stiller andre krav til nærmiljøet. For å avrunde denne delen om foreldrene på Grünerløkka kan man trekke inn Boterman sine tre konsepter som han mener oppsummerer det teoretiske feltet rundt barnefamilier i by: tidsgeografiske fordeler, stor sosial kapital og urban identitet. Foreldrene verdsetter tid mye, samtidig som jeg får inntrykk av at de fleste foreldrenes sosiale nettverk ble utvidet da de fikk barn, og spesielt da barna begynte på skolen. En urban identitet i så måte at de er veldig glad i å bo urbant, og de fleste setter pris på urbane kvaliteter. En informant beskrev seg selv som «urbant anlagt» (intervju 2).

6.7.3 Tilgjengelighet, infrastruktur og skole

På grunnlag av de tre temaene beskrevet i delkapitlene over vil jeg forsøke å oppsummere hvordan kvaliteter knyttet til dette spiller inn på bokkvalitet på områdenivå. Temaene tilgjengelighet, infrastruktur og skole oppfattes som viktige for barna og foreldrenes trivsel på Grünerløkka, og i de forskjellige delbydelene. Grünerløkka er et flerfunksjonelt område med høy tetthet og den fysiske utformingen setter med det igjen gode forutsetninger for høy tilgjengelighet. Tilgjengeligheten til service, tjenester og kort vei til alt og kanskje spesielt jobb var slik jeg forsto det svært viktig. Og kanskje opp mot det viktigste ved å bo sentralt, eller i hvert fall en stor fordel og kvalitet. Grünerløkka har et bredt tjeneste- og servicetilbud som foreldrene setter pris på. Det samsvarer med flere perspektiver rundt bokkvalitet, at kort vei er verdsatt og tilgjengelighet på tjenester og service i nærheten. Foreldrene mente at dette også var til fordel for barna da de tidligere kunne transportere seg selv, hadde kort vei til venner og i så måte kunne være mer selvstendige. Nærhet til venner ble av en forelder beskrevet som en barnevennlig faktor ved det å bo i by. Familiene mener tilgjengeligheten, og nærheten til tilnærmet alt både gagnar voksne og barn.

Som nevnt skriver Gabrielsen og Isdahl (2005: 25-26) at det kan være at foreldrene også innehar «egoistiske» grunner for å bli boende sentralt, for eksempel å beholde de fordelene tilgjengelighet gir der. Slik jeg ser det blir dette litt for enkelt, da det virker veldig reelt at tidsmessige fordeler og tilgjengelighet også har fordeler for barna. Barna på Grünerløkka har kort avstand til venner, skole og aktiviteter, så fremt de går på en nærskole og det finnes tilstrekkelig aktivitetstilbud. Det er også en personlig erfaring, så lenge man er knyttet til aktiviteter og utdanning i nærområdet blir bybarn bortskjemt med kort vei. Karsten (2007: 95) finner at nærhet til barnas steder er en fordel ved byen som er viktig for foreldrene. Samtidig som «alt» er i nærheten på Grünerløkka kan du finne igjen slike karakteristikk på mindre sentrale steder også, og blir sånn sett ikke en kvalitet du bare har sentrale steder i store byer. Hvor man skal bo er uansett et valg som foreldrene tar, og selv om det er «egoistiske grunner» til å fortsette å bo i byen når barna begynner på skolen, bør det uansett finnes gode muligheter og forutsetninger for at familier kan bo sentralt og barna kan trives. Som det påpekes av noen foreldre «kjenner» som regel ikke barna til hvordan det er å vokse opp på en annen måte, og at dette heller kan møte dem når de begynner å utvide kretsene sine, for eksempel gjennom aktiviteter eller videregående skole.

En annen dimensjon av tilgjengelighet er tilgjengeligheten på rimelige boliger for å sikre sosial bærekraft og mangfoldig miljø. Det at prisene har økt så mye⁴, og betraktelig mer her enn andre steder er en stor hindring for å sikre tilgjengelighet på nok rimelige og store boliger, mikset sammensetning av befolkning og sosial bærekraft. Kommuneplanen mener at Oslo skal være en by for alle. I evalueringen om leilighetsfordelingsnormen beskrevet over, rapporteres det at tilgjengeligheten har blitt noe bedre, samtidig fremheves det ikke noe om pris eller prisvekst på de store leilighetene. En av informantene sa «ikke alle klarer å bo trangt». Det må tas i betraktning når det er ønsket at flere familier blir boende i indre by. Større plass er viktig for mange av de som flytter.

Tilgjengelighet henger også tett sammen med infrastruktur, da tilgjengelighet til det man ønsker å gjøre utenom hjemmet krever som regel en eller annen form for infrastruktur. Infrastrukturen har i min forståelse store implikasjoner for bokvaliteten på områdenivå, og spesielt for barn og unge. Foreldrene var opptatt at det skulle være god infrastruktur for barn og unge både generelt i området og på skolen. Et eksempel på infrastruktur det var stor oppslutning rundt var flerbrukshallen som er vedtatt bygget på Dælenenga idrettsplass. Tiltaket må sies å være et svært viktig vedtak for barn og unge på Grünerløkka, men det er også kritikkverdigg at det har tatt så lang tid. Barn i sentrale områder har gjerne mindre boltreplass hjemme og ute, og nettopp det burde være et viktig argument for å tilrettelegge for mer infrastruktur for barn og unge i indre by. Spesielt om ønsket er å ha flere barnefamilier boende. Den kompakte bebyggelsen gir forutsetninger for høy tilgjengelighet og en rekke tilbud, men kan og ha utfordringer knyttet til arealbruk. Plassen barn og unge har er kanskje allerede knapp, og kan bli truet ytterligere om mer boligfortetting eller annen bebyggelse som er av privat karakter blir satt opp i nærmiljøet. Samtidig ønsker kommunen å sikre at det bygges flere store leiligheter i indre by, noe det også ifølge rapporten om leilighetsfordeling normen også er gjort. Dette er positivt for at flere familier kan bli boende hvis de ønsker seg større plass, eller kommer tilflyttende og har den økonomiske kapitalen som behøves. På den andre siden er det negativt om fortetting i allerede tette områder presser offentlige areal enda mer og at prisnivået kan være ekskluderende for svært mange.

⁴ Se statistikk i kapittel 4.

Til tross for arealknapphet, mener de fleste foreldrene at barna har tilgang til et bredt aktivitetstilbud og fritidstilbud. Selv om det er ulike nyanser av hvor fornøyde de var med tilbudet, ble det uansett problematisert av de fleste foreldrene at det kunne være utfordringer med å finne nok plass til barn i den alderen som beskrevet over. Noen foreldre mener det er dårlig tilrettelagt for barn på dette feltet på Grünerløkka, at bydelene hang etter, at myndighetene bare «regnet med at de bare skulle flytte». Et annet perspektiv som kom frem var at endringer som hadde kommet de senere årene var mer tilrettelagt for yngre barn, for eksempel har det de siste årene er det blitt bygget flere lekeplasser. Det er absolutt en positiv som sender et signal, men er kanskje ikke et tiltak som behjelper den gruppen som flytter ut.

Bekymringer eller negative erfaringer knyttet til infrastrukturen er ikke et motiv for flytting, slik jeg erfarer. Men kan heller anføres som et argument for å gjøre områder mer attraktive. Hvis det var mangel på aktiviteter i nrområdet kunne dette kompenseres med å knytte seg til aktiviteter andre steder i byen. For noen førte dette til et økt behov for bringing og henting, men kollektivtilbudet i nærheten kunne også bidra til at barn kunne transportere seg selv. Barna fikk god kjennskap til bruk av kollektivtransport, «kongen av ruter» som en mor så fint sa det. Man kan si at barna blir urbaniserte på et vis, de tar i bruk steder og tjenester som ikke er tilpasset barn, for eksempel kaféer. For voksne selv er kanskje tilgjengelighet viktigst, men parker og kulturell infrastruktur blir absolutt satt pris på. Det er mange av de samme erfaringene og meningene som går igjen i intervjuene. Jeg mener det viser at barnas aktiviteter under og spesielt etter ordinær skoletid er veldig viktig for familienes liv, både i hverdagen og helgene.

6.7.3.1 Skole

Skole er for mange en stor investering i sosial kapital for barn og foreldrene. Og via nettopp skolen, og i noen grad barnehagen blir det en faktor som forankrer deg mer til området. Barnehagen gjør at foreldrene kommer i kontakt med flere familier, men på grunn av gjennomstrømning ikke at det ikke er like stedstilknyttet hvor barna går, er det ikke like stabile relasjoner. Derfor er skolen enda viktigere, noen foreldre sa at det ville vært merkelig å «dra» ut barna av skolen når de først var begynt, hadde fått relasjoner til skolen og det sosiale der. Nettverket som oppsto for foreldrene når barna begynte på skolen ble beskrevet som en forankrende faktor.

Skole er viktig for foreldrene, men virker ikke som en veldig markant flyttegrunn selv om noen gir inntrykk av at de kunne flyttet om de ikke var fornøyd med skolen, en dette ble uttrykt som «siste utvei» bare om det var skikkelig ille. Det var nok heller ikke så aktuelt da det fantes mange andre skoler i nærheten, både offentlige og private. Ut fra de uttalelsene og at det er flere barn på privatskole i indre bydeler finner man kanskje en tendens til det Lilius (kilde) kaller «*School Shopping*». Hvis man ikke er fornøyd med nærskolen kan man knytte seg til andre skoler. Foreldrene foreslo skoler som St. Sunniva, Humanistskolen, Fagerborg og Steinerskolen som skoler de visste om barn som gikk på eller som kunne vært relevante for egne barn.

Ved engasjerte foreldre og initiativ kan mye gjøres med fysisk og sosialt miljø ved skolene. Foreldrene ga uttrykk for at foreldre-initiativ kunne bidra med til dels store forbedringer, og det var allerede gjort flere tiltak. Slik tiltak virker som de gjelder barneskolene spesielt. På ungdomsskolen virker det litt mer statisk, men som nevnt har ikke dette vært fokus for studien. Det er uansett veldig interessant at flere nevner hvor engasjerte foreldrene er, og hva som blir gjort for å endre på ting foreldregruppen synes kan bli bedre. I følge Billingham og Kimelberg (2019) kan man beskrive fenomenet som at foreldrene går fra konsumenter til produsenter av nærmiljøet sitt. At gentrifisering rommer urbane (middelklasse) foreldres engasjement og forhold til skole, og spesielt barneskole (ibid: 89). I sammenheng med foreldrene på Grünerløkka kan det virke som de intervjuede, og andre foreldre tar mye initiativ for å endre både fysisk miljø og sosialt miljø ved respektive skoler. Inntrykket er at Lakkegata har pågående prosjekter for å forbedre ting, dette gjelder også Grünerløkka der spesielt dagravnning var nevnt.

Tilgang til gode skoler er viktig, i figur 1 er dette en kvalitet som er plassert midt i det suburbane sjiktet, men jeg tror det er vel så viktig for foreldre i indre by. Grünerløkka, Lakkegata og Sofienberg skole har henholdsvis 45,6%, 52,2% og 56,2% elever med minoritetsbakgrunn. Barlindhaug (2018: 78) finner at andel elver med norsk som morsmål på skoler kan være en del av flyttemotivet for foreldre som flytter ut av indre by. Foreldrene på Grünerløkka verdsetter mangfold på skolen og mener det danner et bedre bilde på hvordan befolkningssammensetningen er i byen og at dette er verdfullt for barna. Mangfoldet på Grünerløkka og i skolene i bydelen blir ansett som positivt, men noen foreldre mener også at det kan være tilsvarende negativt om det blir en for stor skjevfordeling. Skolene barna tilhører i denne studien har relativt gjennomsnittlig andel barn med minoritetsbakgrunn, Sofienberg

og Lakkegata noe mer. Videre gjør friheten til å søke seg vekk, spesielt til privatskoler gjør at skoler nødvendigvis heller ikke fungerer som så stedspesifikke kvaliteter.

Å gå på skole i indre by kan også ha noen ulemper knyttet til fysisk miljø, nemlig dårlig med areal og plass både innendørs og utendørs. Mangel på plass finner også Schmidt (2015: 37), barn som bor i indre by kan være ekstra utsatt for trange uterom både på skolen, og i hjemmet, som igjen kan ha konsekvenser for fysisk aktivitet og motorisk utvikling. Skolen er også et viktig sted for å møtes og treffe venner utenfor skoletid, spesielt i tette områder der det allerede er press på areal (Thorén, 2003: 11). Liten plass på skolen og i skolens uterom kan bli sett på som en områdekvalitet og kvalitet ved skolen som kanskje veier tyngre for flytting. For foreldrene her ble ikke dette sett på som en flyttegrunn, men absolutt en utfordring med mange skoler i indre by. En annen stedsspesifikk bekymring var trafikken rund skolen og skoleveien til barna. Selv om en forelder spurte seg om det å gå langs en riksvei til skolen egentlig var noe tryggere. Grünerløkka kan ha ganske kaotisk trafikkbilde knyttet til trafikk og rett utenfor skolene går det busser og trikker. Det ble jo forsøkt å bøte på det med å pushe på trafikkreduserende tiltak, og da spesielt for bilbruk og hastighet. Men når det kommer til spesielt trikken er det vanskelig å få gjort så store endringer.

Skole henger sammen med tilgjengelighet og infrastruktur som en områdekvalitet som er med å veie for og mot bofasthet og flytting. Diskusjonen har belyst nevnte temaer og er bakgrunnen for konklusjonen i neste kapittel.

Kapittel 7. Avslutning og konklusjon

Denne kvalitative studien har undersøkt hvorfor noen velger å bli i indre by når de går inn i en ny livsfase og blir foreldre, og hvilke bokkvaliteter de verdsetter. Ved å intervju 12 foreldre som har valgt å bosette seg på Grünerløkka i Oslo har jeg fått et innblikk i hva de tenker om foreldreskap i byen og deres syn på barnas oppvekstmiljø og fysiske nærmiljø. Grünerløkka er et populært bolig- og næringsstrøk beliggende sentralt i Oslo øst som karakteriseres av høy tetthet og nærhet til mange fasiliteter. Oslo er en by i vekst og det gjelder også barnefamilier i de indre bydelene. Til tross for denne statistikken er fortsatt hovedtendensen at familier flytter fra indre by til ytre by eller omkringliggende kommuner når de blir foreldre og trenden er ikke i ferd med å snu. Denne flyttetendensen ser man også i bydel Grünerløkka der barn under seks år og voksne mellom 30-49 år er den største gruppen utflytterne.

Hovedfunnene i denne studien er knyttet til dimensjonene tilgjengelighet, infrastruktur og skole som kan oppsummeres på følgende måte. Tilgjengeligheten handler på den ene siden om nærhet til mange av hverdagens gjøremål, som å transportere seg til jobb og skole. På den andre siden handler det om å ha et bredt tilbud «rett utenfor døra» som inviterer til å bruke nærmiljøet. Oppsummert kan man utlede at høy tilgjengelighet i form av nærhet og mulighet til å delta på ønskede aktiviteter sørger for en viktig bokkvalitet for familiene. For det første gir det for mange store fordeler knyttet til tidsbruk. For det andre kan det bidra til barnas selvstendighet og muligheten til å transportere seg selv mer uavhengig av foreldrene. For det tredje fører denne kombinasjonen til at foreldrene kan være mer spontane og ta i bruk det urbane nærområdet sitt. På Grünerløkka bor det mange ressurssterke foreldre som stiller strengere krav til nærmiljøet sitt, som inkluderer forventinger til god og passende infrastruktur for barna sin del og for en selv. Hovedfunnene knyttet til infrastruktur kan oppsummeres som et spørsmål om det er tilstrekkelig plass til ønsket infrastruktur og gjennomføring av aktiviteter for barn på Grünerløkka. Behovet for møteplasser, idrettsanlegg og god kulturell- og sosial infrastruktur blir i tillegg nevnt som et viktig mål i kommuneplanen for Oslo.

Skoler som flyttemotiv gjør seg nok mest gjeldene før barna begynner på skolen, da foreldrene i utgangspunktet ikke ønsker skolebytte for barna. For foreldre på Grünerløkka blir derimot ikke skoler oppgitt som en markant flytegrunn. I funnene kan man både trekke inn *school shopping* og *skole-gentrifisering* ved at det på Grünerløkka er en innstilling på at mye kan gjøres med fysisk miljø og skolemiljø ved initiativ fra foreldre. Samtidig er det tilbøyelighet blant foreldrene å bytte skole eller benytte seg av privatskoler om kvaliteten ikke er god nok på nærskolen. Foreldrene setter og pris på at det er mangfoldig miljø på skolene, de ønsket ikke et for homogent miljø verken med overvekt av 'etnisk' norske eller minoritetslever.

Studier av livskvalitet og byens fysiske form har vist at man kan leve godt i den tette byen, og dette må og være tilfellet for barn. For barna er byen og Grünerløkka deres oppvekstmiljø og nærmiljø, og det er viktig for planlegging at det er bevissthet rundt at det er mange barn som bor i indre by. Bokvalitet på områdenivå for barnefamilier handler om å gjøre områder mer barnevennlig i forhold til nok infrastruktur, barnevennlig miljø, mindre trafikk og flere møteplasser. Det gjør at en studie som kombinerer perspektiver på foreldreskap i by med deres syn på bokvalitet relevant og ny kunnskap om barnefamilier på Grünerløkka kan gi nyttig kunnskap til planleggingsspørsmål. Med andre ord kan funnene bidra til å danne et bilde på hva som kan gjøre byen mer attraktiv for barnefamilier. Videre vil hovedproblemstillingen i denne studien drøftes, før kapittelet avsluttes med en drøftelse rundt familier og byplanlegging basert på mine funn.

7.1 Hovedproblemstilling:

Hvorfor velger noen familier å bli boende på Grünerløkka når de får barn og hvilke områdekvaliteter setter de pris på?

Alle dimensjonene som er belyst i denne studien spiller inn på beslutningen om å bli boende på Grünerløkka, men blir ulikt uttrykt blant foreldrene. Bokkvalitetene som familiene setter pris på er og argumenter for hvorfor de velger å bli, derfor henger disse spørsmålene sammen samtidig som de utfyller hverandre. Foreldrene uttrykker at de er glad i Grünerløkka og nabolaget sitt og påpeker at når man først slår rot der ønsker man å bli. For familiene kan man si at avgjørelsen om å bli både har både har praktiske og sosiale dimensjoner. Det praktiske handler hovedsakelig om organisering av hverdagen som gir store tidsfordeler som ifølge foreldrene gir mer fritid og frihet. Det sosiale handler om at nettverkene blir utvidet når de får barn, og spesielt når barna begynner på skolen. Hvis man velger å bli i indre by i den nye livsfasen med barn blir man gjerne mer engasjert i lokalmiljøet sitt, og det å skulle flytte fra en hverdag man har lært seg å sette pris på og sosiale nettverk har mange ulemper. Det er kanskje en del av forklaringen på hvorfor mange flytter ut før barna begynner på skolen og gjør at de som ikke flytter blir bofaste. Til oppsummering kan man si at familiene velger å bli fordi bostedet har en overvekt av fordeler som utjevner eventuelle ulemper og goder man gir fra seg ved å bo mindre sentralt.

7.2 Relevans og overførbarhet: planlegging for barnefamilier i by

Oslo kommune har som ambisjon om å bli en grønnere, varmere, mer skapende by med plass til alle mot 2040. Dette bør også inkludere familier og barn i ulike aldre. Skal familier flytte til, eller bli boende i indre by må det være attraktivt for dem på flere plan. For det første må det være mulig å få tilgang til boliger som familier kan trives i. Det kan være en utfordring for mange da prisene er veldig høye og andelen store leiligheter ganske liten i de mest sentrale byområdene. For det andre må byen kunne tilby barnefamiliene god nok infrastruktur for barna som skal vokse opp der. Det inkluderer å ha god nok plass til å være barn selv i tette byområder. For det tredje er det viktig med tilgang på gode skoler som har tilstrekkelig areal både utendørs og innendørs.

For å kunne imøtekomme disse anbefalingen må det være et større marked for flere enn kun familier med stor økonomisk kapital til å bosette seg sentralt. Det må være tilgjengelighet på store nok, og rimelige leiligheter ellers vil det være fare for at områder i økende grad blir homogene. En mulig løsning på dette er flerbruk av allerede eksisterende lokaler, som for eksempel på skoler, som står tomme utenfor arbeidstid, eller at det må tilbys infrastruktur for å drive med sport og idrett som gjenspeiler antall barn i bydelen. Opprustningene som skjer i byen, i forhold til mindre biler i gatene og bygging av lekeplasser, bidrar til mer barnevennlige nabolag, hvor sistnevnte tiltak er for det meste rettet mot små barn. I en tett og mangfoldig by kan god infrastruktur og gode offentlige rom som er tilgjengelig for alle, uavhengig sosio-økonomisk status, være med å bidra til et sosialt bærekraftige nabolag. Hensiktsmessig planlegging kan sikre bedre sammensetning av boligtyper og priser, som igjen kan ha følger for mer variert befolkningssammensetning der familier er inkludert.

Kapittel 8. Litteraturliste og figurliste

- Barlindhaug, R. 2005. *Storbyens boligmarked : drivkrefter, rammebetingelser og handlingsvalg*, Oslo, Scandinavian Academic Press.
- Barlindhaug, R., Børrud, E., Langset, B. & Nordahl, B. 2012. *Nye boliger i storbyene. Hvem kjøper og hva slags bokvaliteter tilbys?* NIBR-rapport 2012/31. Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning
- Barlindhaug, R., Langset, B., Nygaard, M. & Ruud, M. E. 2018. *Bo- og flyttemotiver blant barnefamilier i Oslo*. NIBR-rapport 2018/14. Tilgjengelig fra: <https://fagarkivet-hioa.archive.knowledgearc.net/handle/20.500.12199/1294>. [hentet 02.06.2019].
- Berry, O. 2017. *Hipster Oslo: exploring Norway's up-and-coming capital*. Tilgjengelig fra: <https://www.lonelyplanet.com/articles/hipster-oslo-exploring-norways-coming-capital> [Hentet 26.11.2019]
- Billingham, C. M. & Kimelberg, S. M. 2013. Middle-Class Parents, Urban Schooling, and the Shift From Consumption to Production of Urban Space. *Sociological Forum*, 28, 85-108.
- Boterman, W., Musterd, S., Pacchi, C. & Ranci, C. 2019. School segregation in contemporary cities: Socio-spatial dynamics, institutional context and urban outcomes. *Urban Studies*, 56, 3055-3073.
- Boterman, W. R. 2012. Residential mobility of urban middle classes in the field of parenthood. *Environment & Planning A*, 44, 2397-2412.
- Boterman, W. R. & Bridge, G. 2015. Gender, class and space in the field of parenthood: comparing middle-class fractions in Amsterdam and London. *Transactions of the Institute of British Geographers*, 40, 249-261.
- Boterman, W. R., Karsten, L. & Musterd, S. 2010. Gentrifiers Settling Down? Patterns and Trends of Residential Location of Middle-Class Families in Amsterdam. *Housing Studies*, 25, 693-714.
- Butler, T. 1997. *Gentrification and the middle classes*, Aldershot, Ashgate.
- Bydel Grünerløkka. 2016. Bydel Grünerløkka. Faktaark om befolkning, levekår og bomiljø. Tilgjengelig på: <https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13201655-1488818108/Tjenester%20og%20tilbud/Politikk%20og%20administrasjon/Statistikk/Faktaark%20bydelene%202017/02%20Bydel%20Gr%C3%BCnerl%C3%B8kka.pdf> [Hentet 02.12.2019].
- Bydel Grünerløkka. 2017. *Tiltaksplan for grønn bydels- og nærmiljøutvikling* [internett]. Tilgjengelig fra: <https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/bydeler/bydel-grunerlokka/politikk-og-politiske-moter/politiske-saker-bydel-grunerlokka/politiske-saker-2016/tiltaksplan-gronn-bydels-og-narmiljoutvikling-article62853.html>. [hentet 18.11.19]
- Bydel Grünerløkka. 2018. *Folkehelseplan for Bydel Grünerløkka 2018-2021*. Vedtatt av Grünerløkka bydelsutvalg 13.09.2018.
- Børrud, E. 2005. Hva skjer på Grünerløkka? - Raske endringer og stabiliserende transformasjon. I: Aspen, J. (red.) *By og byliv i endring*. Oslo: Scandinavian Academic Press, s.273-309.
- Danielsen, H. 2005. Med barn i bykjernen - val av bustad, val av barndom. I: Barlindhaug, R. (red.) *Storbyens boligmarked: drivkrefter, rammebetingelser og handlingsvalg*. Oslo: Scandinavian academic press, s.67-103.
- Danielsen, H. 2006. *Med barn i byen. Foreldreskap, plass og identitet*. Doktoravhandling. Bergen: Universitetet I Bergen. Tilgjengelig fra: <http://bora.uib.no/bitstream/handle/1956/1184/Thesis-Danielsen.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [hentet 20.08.2019]

- Goodsell, T. L. 2013. Familification: Family, Neighborhood Change, and Housing Policy. *Housing Studies*, 28, 845-868.
- Grünerløkka skole. 2017. "Dagravnene Grünerløkka" er kåret til "Årets Natteravngruppe 2017" [internett]. Tilgjengelig fra: <https://grunerlokka.osloskolen.no/nyhetsarkiv/dagravnner-grunerlokka-er-arets-natteravnere/> [hentet 29.11.2019]
- Hall, P. (2002) *Cities of Tomorrow: An Intellectual History of Urban Planning and Design in the Twentieth Century*. Oxford: Blackwell Publishing
- Halvorsen, K. 2008. *Å forske på samfunnet : en innføring i samfunnsvitenskapelig metode*, Oslo, Cappelen akademisk forlag.
- Haslum, H. 2005. Lag, landskaper og tre områder i endring. I: Aspen, J. (red.) *By og byliv i endring : studier av byrom og handlingsrom i Oslo*. Oslo: Scandinavian Academic Press, s. 177-220.
- Heath, T. 2001. Revitalizing Cities: Attitudes toward City-Center Living in the United Kingdom. *Journal of Planning Education and Research*, 20, 464-475.
- Hjorthol, R. & Bjørnskau, T. 2003. Gentrifisering på norsk – urban livsstil eller praktisk organisering av hverdagslivet? *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 169-201.
- Hjorthol, R. & Bjørnskau, T. 2005. Forskjeller i bostedspreferanser og arbeidsreiser i indre og ytre deler av norske storbyer. I: Barlindhaug, R. (red.) *Storbyens boligmarked: drivkrefter, rammebetingelser og handlingsvalg*. Oslo: Scandinavian Academic Press.
- Isdahl, G.V. & Isdahl, B. 2005. *Bo I bysentrum. By i bosentrum*. Oslo: norsk form.
- Karsten, L. 2003. Family Gentrifiers: Challenging the City as a Place Simultaneously to Build a Career and to Raise Children. *Urban Studies*, 40, 2573-2584.
- Karsten, L. 2007. Housing as a Way of Life: Towards an Understanding of Middle-Class Families' Preference for an Urban Residential Location. *Housing Studies*, 22, 83-98.
- Kimelberg, S. M. & Billingham, C. M. 2013. Attitudes Toward Diversity and the School Choice Process: Middle-Class Parents in a Segregated Urban Public School District. *Urban Education*, 48, 198-231.
- Lilius, J. 2014. Is There Room for Families in the Inner City? Life-Stage Blenders Challenging Planning. *Housing Studies*, 29, 843-861.
- Lilius, J. 2019. *Reclaiming Cities as Spaces of Middle Class Parenthood*, Singapore, Springer Singapore, Singapore.
- Mazanti, B. 2007. Choosing residence, community and neighbours -theorizing families' motives for moving1. *Geografiska Annaler: Series B, Human Geography*, 89, 53-68.
- Moe, K. & Martens, J.-D. 2018. *Hva er en god bolig? : boligens utvikling i Norge fra 1650 til 2017*, Oslo, Universitetsforlaget.
- Mouratidis, K. 2018. Is compact city livable? The impact of compact versus sprawled neighbourhoods on neighbourhood satisfaction. *Urban Studies*, 55, 2408-2430.
- Mouratidis, K. 2019. Compact city, urban sprawl, and subjective well-being. *Cities*, 92, 261-272.
- Nettavisen. 2017. Norges kuleste gate ligger i Oslo. *Nettavisen*. Tilgjengelig fra: <http://reisetips.nettavisen.no/norges-kuleste-gate-ligger-i-oslo/> [hentet 26.11.2019]
- Nordbakke, S. T. D. 2018. Barn og unge i den kompakte byen. *Plan*, 20-27.
- Oslo kommune 2016. *Evaluering av bruk og effekt av leilighetsfordelingsnorm*. Oslo: Plan- og bygningsetaten.

- Oslo kommune 2018. *Utearealnormer. Normer for felles leke- og uteoppholdsarealer for boligbygging i Oslo*. [internett]. Tilgjengelig fra: <https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/1328825-1529410466/Tjenester%20og%20tilbud/Plan%2C%20bygg%20og%20eiendom/Byggesaksveiledere%2C%20normer%20og%20skjemaer/Utearealnormer%20-%20normer%20for%20felles%20leke-%20og%20uteoppholdsarealer.pdf> [hentet 19.09.2019].
- Oslo kommune. 2019a. *Bydelsfakta – statistikk om befolkning, levekår og boforhold* [internett]. Tilgjengelig fra: <https://bydelsfakta.oslo.kommune.no/> [hentet 01.12.19]
- Oslo kommune. 2019b. *Vår by, vår framtid. Kommuneplan for Oslo 2018*. Vedtatt av Oslo bystyre 30.01.2019, Oslo Kommune, Oslo.
- Oslo kommune. u.å. a. *Dragen fritidsklubb* [internett]. Tilgjengelig fra: <https://www.oslo.kommune.no/natur-kultur-og-fritid/dragen-fritidsklubb/#gref> [hentet 30.11.2019.]
- Oslo kommune. u.å. b. *Skolekrets barneskole* [internett]. Tilgjengelig fra: <https://www.oslo.kommune.no/skole-og-utdanning/skoleoversikt-og-skoletilhorighet/skolekrets-barneskole/#gref> [hentet: 02.12..2019].
- Oslo kommune. u.å. c. *Finn ungdomsskole*. [internett]. Tilgjengelig fra: <https://www.oslo.kommune.no/skole-og-utdanning/skoleoversikt-og-skoletilhorighet/skolekrets-ungdomsskole/> [hentet: 02.12..2019].
- Schmidt, L. 2014. *Kompakt by, bokvalitet og sosial bærekraft*. NIBR-rapport 2014:12. Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning.
- Schmidt, L. 2015. Kompakt by, bokvalitet og sosial bærekraft. *Plan*, 47, 32-37
- ER.
- Schmidt, L. & Thorén, A.-K. H. 2001. *Bebyggelsestyper og bokvalitet i by : en studie av storgårdskvartalet*. NIBR-rapport 2001:9. Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning.
- Stuve, E. 2018. *Livability in dense urban areas : an investigation of the built environment and residents' perceived living quality*. Masteroppgave. Norges miljø- og biovitenskaplige universitet. Tilgjengelig fra: <http://hdl.handle.net/11250/2505994>. [hentet 19.08.2019].
- Thagaard, T. 2018. *Systematikk og innlevelse : en innføring i kvalitative metoder*, Bergen, Fagbokforlaget.
- Thorén, A.-K. H. 2003. *Skolens utearealer : om behovet for arealnormer og virkemidler*. 11/2003. Oslo: Sosial- og helsedirektoratet.
- Tjora, A. H. 2012. *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*, Oslo, Gyldendal akademisk.
- Tvedt, K. A. 2016. *Dælenenga* [internett]. Tilgjengelig fra: <https://snl.no/D%C3%A6lenenga> [hentet 28.11.2019]
- Tvedt, K. A., Olsen, O., Bryhn, R., Reisegg, Ø., Johansen, B. B., Tvedt, K. A., Oslo, B. & Selskabet for Oslo Byes, V. 2010. *Oslo byleksikon*, Oslo, Kunnskapsforlaget.
- Utdanningsdirektoratet u.å. *Skoleporten. Lag din egen rapport*. Tilgjengelig fra: <https://skoleporten.udir.no/rapportbygger> [hentet: 08.12.19].
- Van Den Berg, M. 2013. City Children and Genderfied Neighbourhoods: The New Generation as Urban Regeneration Strategy. *International Journal of Urban and Regional Research*, 37, 523-536.
- Vestreng, T. 2019. Dælenenga og Grünerløkka får ny idrettshall etter 20 års kamp. *Dagsavisen*. Tilgjengelig fra: <https://www.dagsavisen.no/oslo/delenenga-og-grunerlokka-far-ny-idrettshall-etter-20-ars-kamp-1.1455365> [hentet: 28.11.2019].

- Waters, J. 2016. Accessible cities: from urban density to multidimensional accessibility. i: Simon, D. (red.) *Rethinking sustainable cities: accessible, green and fair*. Bristol, UK.
Chicago, IL, USA: Bristol, UK. Chicago, IL, USA: Policy Press.
- Wessel, T. & Lunke, E. B. 2019. Raising children in the inner city: still a mismatch between housing and households? *Housing Studies*, 1-21.
- Wessel, T. & Nordvik, V. 2019. Mixed neighbourhoods and native out-mobility in the Oslo region: The importance of parenthood. *Urban Studies*, 56, 885-905.

Figurliste

Figur 1: Bokkvalitet på områdenivå.

Kilde: Barlindhaug, R., Børrud, E., Langset, B. & Nordahl, B. 2012. *Nye boliger i storbyene. Hvem kjøper og hva slags bokkvaliteter tilbys?* NIBR-rapport 201231. Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning

Figur 2: Kart som viser områdene informantene bor (egen illustrasjon)

Bakgrunnskart hentet fra Norge i bilder [internett]. Tilgjengelig fra <https://www.norgebilder.no/>: [hentet 10.12.19].

Figur 3: Kart over Grünerløkka og delbydeler

Kilde: Bydel Grünerløkka. 2016. Bydel Grünerløkka. Faktaark om befolkning, levekår og bomiljø. Tilgjengelig på: <https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13201655-1488818108/Tjenester%20og%20tilbud/Politikk%20og%20administrasjon/Statistikk/Faktaark%20bydelene%202017/02%20Bydel%20Gr%C3%BCnerl%C3%B8kka.pdf> [Hentet 02.12.2019].

Figur 4: Gjennomsnittlig kvadratmeterpris for blokkleiligheter i indre bydeler og Oslo.

Kilde: Oslo kommune. 2019a. *Bydelsfakta – statistikk om befolkning, levekår og boforhold* [internett]. Tilgjengelig fra: <https://bydelsfakta.oslo.kommune.no/> [hentet 01.12.19]

Figur 5: Gjennomsnittlig kvadratmeterpris for blokkleiligheter i bydel Grünerløkka.

Kilde: Oslo kommune. 2019a. *Bydelsfakta – statistikk om befolkning, levekår og boforhold* [internett]. Tilgjengelig fra: <https://bydelsfakta.oslo.kommune.no/> [hentet 01.12.19]

Figur 7: Flybilde av Dælenenga

Kilde: Google maps [internett]. Tilgjengelig fra: <https://www.google.no/maps> [hentet 10.12.19]

Figur 8: Flybilde av Rodeløkkas trehusbebyggelse

Kilde: Google maps [internett]. Tilgjengelig fra: <https://www.google.no/maps> [hentet 10.12.19]

Figur 9: Flybilde av Grünerløkka

Kilde: Google maps [internett]. Tilgjengelig fra: <https://www.google.no/maps> [hentet 10.12.19]

Figur 10: kart over skolekretser

Kilde: Oslo kommune. u.å. b. *Skolekrets barneskole* [internett]. Tilgjengelig fra: <https://www.oslo.kommune.no/skole-og-utdanning/skoleoversikt-og-skoletilhorighet/skolekrets-barneskole/#gref> [hentet: 02.12..2019].

Kapittel 9. Vedlegg

Vedlegg 1: Temaguide intervju

Bakgrunnsinformasjon

- Navn:
- Alder på barn:
- Gatenavn / borettslag:
- Utdannelse:
- Stilling:
- Hvor er dere vokst opp?

Stedet:

- Hvorfor har dere valgt å bli og bo her på Grünerløkka?
- Når flyttet dere hit?
- Hvor bodde dere tidligere?
- Hvorfor valgte dere å flytte hit?
- Vurderte dere andres steder?

Bosted

- Fortell litt om boligen deres?
- Har dere vurdert flere boligtyper?
- Hvordan påvirket det å få barn boligvalg?
- Lukket, åpent gårdsrom. Privat uteareal?

Bokkvalitet på områdenivå

- Fortell litt om nabolaget
- Hvilke kvaliteter setter dere pris på i nabolaget?
- Noen kvaliteter dere savner?
- Hva tror dere barna savner?
- Har dere kontakt med naboer, hvilke naboer snakker dere med?
- Er naboskapet og nettverket viktig, hvordan?
- Støy, trafikk?

Nabolaget – området

- Har nabolaget forandret seg i løpet av tiden dere har bodd her?
- Hvordan oppfatter dere tilbudene for barn og unge på Grünerløkka, har området blitt mer barnevennlig i løpet av tiden dere har bodd her?
- Hvem tar initiativet for oppgradering av nabolaget?
- Det fysiske nabolaget, barnevennlig? Finnes det aktiviteter for barn?
- Opplevs nabolaget trygt for barn? Noen steder man ikke kan gå?
- Noen problemer med støy, trafikk, eventuelt andre ting? Og ved skolen?
- Infrastruktur som parker, idrett?
- Er Grünerløkka barnevennlig?
- Beboerparkering?
- Trafikk ved skolen?

Den praktiske byen

- Kan dere fortelle litt om hverdagslivet og helgelivet sentralt i byen?
- Hva slags praktiske fordeler har det å bo i byen for dere?
- Hvilke aktiviteter og tjenester setter dere pris på i nærområdet og byen?

Skole

- Hvilken skole tilhører barna?
- Er dere fornøyd med skolen?
- Har der tenkt på grunnskolekretser som et motiv for å bli, eller flytte ut?
- Hvilke fordeler tenker dere det er for barn å gå på skole i indre by?
- Noen ulemper med å gå på skole i indre by?
- Involverer foreldre seg mye i skolemiljøet?
- Skolekrets, betydning?
- Uteareal?

Oppvekst

- Hvordan tenker dere det er for barn å vokse opp sentralt i by, og på Grünerløkka?
- Har dere opplevd positive eller negative tilbakemeldinger på valget om å bli i byen med barn?
- Hvordan har det å ha barn forandret synet på Grünerløkka og hvordan dere bruker byen og nærområdet deres?

Avslutning

- Noen verdier i indre by og Grünerløkka som man ikke f r andre steder?
- Noe å tilføye?
- Hvordan øke attraktiviteten av sentrale områder for familier med barn?

Vil du delta i forskningsprosjektet *”Bofaste barnefamilier i indre by i Oslo”?*

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å samle inn data til avsluttende masteroppgave på Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU), ved institutt for by- og regionplanlegging. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Prosjektets formål er å undersøke hvorfor noen barnefamilier velger å bli i indre by når barna når skolealder, uten fremtidige flytteplaner.

Svært mange barnefamilier flytter ut av de sentrale bydeler i Oslo når barna nærmer seg skolealder. Oslo kommune ønsker å ha variert befolkningssammensetning i de sentrale bydelene, og det er derfor både interessant og relevant å se nærmere på hva som gjør at familier velger å bli boende i byen.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta i prosjektet da du passer inn i prosjektets definisjon av bofast barnefamilie i indre by.

Hva innebærer det for deg å delta?

Oppgaven baserer seg på kvalitativ metode med dybdeintervju. Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du deltar på et intervju med spørsmål om temaet. Det vil bli satt av ca. 1 – 1,5 timer til intervju, og vi vil sammen bli enig om tid og sted. Det vil bli tatt opp lydopptak av intervjuet i tillegg til at noen notater vil bli tatt underveis. Dette oppbevares trygt og konfidensielt, transkriberes og anonymiseres. All persondata slettes ved prosjektslutt.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- *De som har tilgang til opplysningene ved behandlingsansvarlig institusjon er student, veileder og biveileder.*
- *Navnet og kontaktopplysningene dine vil jeg erstatte med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data, for å sikre at ingen uvedkommende får tilgang til personvernopplysningene.*
- *Datamaskinen og kontaktopplysninger er sikret slik at ingen uvedkommende får tilgang til personopplysningene.*

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 15. desember 2019. Personopplysninger og opptak anonymiseres og slettes ved prosjektslutt.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Norges miljø- og biovitenskapelig universitet har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- *Masterstudent Helga Rønneberg Hernes på epost: (helgah@nmbu.no) eller telefon 40610604*
- *Norges miljø- og biovitenskapelige universitet ved Roberta Cucca (veileder), på epost: (roberta.cucca@nmbu.no) eller telefon +47 46218503*
- *Vårt personvernombud: Hanne Pernille Gulbrandsen, på epost: (personvernombud@nmbu.no) eller telefon: 402 81 558*
- *NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost: (personverntjenester@nsd.no) eller telefon: 55 58 21 17.*

Med vennlig hilsen

Roberta Cucca
(veileder)

Helga Rønneberg Hernes

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Bofaste barnefamilier i indre by i Oslo* og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju*

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. desember 2019.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Noregs miljø- og biovitenskapelige universitet
Norwegian University of Life Sciences

Postboks 5003
NO-1432 Ås
Norway